

Uithoofde van den op aanstaanden Maandag invallenden heugelijken Geboortedag van Zijne Majesteit den Koning, zal op Dingsdag daaraanvolgende geen Courant uitkomen.

OFFICIEEL GEDFELTE.

(Besluit van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal, van den 24sten julij 1829 no. 17)

IN NAAM DES KONINGS.

De Minister van Staat, Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie,

Gezien de missive van den Kapitein ter Zee, Kommandant en Directeur van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indien, d. d. 18 april ll. no. 1079, daarbij ter voldoening aan het derde lid van het besluit van Hem Kommissaris Generaal van den 17 maart bevorens, no. 24, ter goedkeuring inzendinge de Concept-Instructien voor den Kommandant en Directeur voornoemd, en voor den Hoofd-Administrateur der Marine, opgemaakt naar de grondslagen, vervat in evengemeld besluit; wordende daarbij nog onder mededeeling van eenige inlichtingen, ten aanzien van sommige punten in de aangeboden concept-instructie voorkomende, het voorstel gedaan, om het almede overgelegd concept-tarief voor de als maximum te verstrekken scheepsbehoeften aan de oorlogsvaartuigen bij Zr. Ms. Koloniale Marine, van verschillende charters, en voor de daarbij uitgedrukte tijdperken (hetwelk sedert eenigen tijd is ingevoerd en achtervolgd wordt) te approberen;

Gezien enz.

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te arresteren, gelijk geschiedt bij deze, de Instructien voor den Kommandant en Directeur van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indie en voor den Hoofd-Administrateur der Marine gelijk dezelve aan het tegenwoordig besluit zijn geannexeerd.

2°. Goedtekeuren het in den hoofde dezes vermeld concept-tarief voor de als maximum te verstrekken scheepsbehoeften aan de oorlogsvaartuigen bij Zr. Ms. Koloniale Marine, van verschillende charters, en voor de daarbij uitgedrukte tijdperken, met bepaling tevens, dat de verantwoording der scheepsbehoeften, zonder verdere examinatie of afsluiting van kommissien van zee-officieren zal opgenomen en op dien voet en wijze bij de Algemeene Rekenkamer gelijkwideerd worden, voor zoo ver zulks sedert de invoering nog niet mogt hebben plaats gehad.

Afschrift, enz.

Tjipannas, den 24sten juli 1829.

Ld. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

INSTRUCTIE voor den Kommandant en Directeur van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indie.

art. 1. De Kommandant en Directeur van 's Konings Zeemagt in Oost-Indie staat onder de onmiddelijke bevelen van den Gouverneur Generaal, en voert als zoodanig het gezag over alle schepen en vaartuigen, welke tot het Nederlandsch-Oost-Indisch eskader en tot de koloniale marine behooren.

art. 2. Hij doet aan den Gouverneur Generaal alle zoodanige voordragten, als welke tot instandhouding eener voldoende zeemagt in Indie noodzakelijk zijn, de voorstellen tot aanbouw of inkoop van oorlogsvaartuigen daaronder begrepen, regelt de bewegingen dezer zeemagt, naar gelang der bevelen welke hem daartoe door den Gouverneur Generaal zullen worden gegeven, dan wel naar gelang der behoefte van den dienst en der te doene bekrusingen of te verleenen convoijen en transporten in dezen archipel, en geeft van deze beschikkingen in tijds kennis aan den hoofdadministrateur der marine, ten einde denzelfden in staat te stellen, om voor de benoodigde

gelden en goederen, alsmede voor victualie, enz., op de aangewezen plaatsen te kunnen zorgen.

art. 5. Aan den Kommandant en Directeur wordt het plaatsen der kommanderende en mindere officieren op de koloniale oorlogsvaartuigen opgedragen, onder gehoudenheid om telkens bij vacature of overplaatsing van eerstgemelde, het Gouvernement daarvan te informeren.

art. 4. De zamenstelling der equipagien of alle mutaties in derzelve etats majors, onder officieren en manschappen noodzakelijk, geschieden op last van den Kommandant en Directeur, waaromtrent hij echter verplicht is zich stiptelijk te houden, aan de door het Gouvernement voor ieder charter bepaalde monsterrollen of bemanningslijsten.

art. 5. De Kommandant en Directeur, achter geene afzonderlijke stamboeken of equipagierollen aanhoudende welke bij het hoofdbureau der marine alleen beruven en bijgehouden worden, zal bij het doen van plaatsingen overplaatsingen, dan wel bij het completeren van equipagien, als anderzins, zich alle noodige inlichtingen door den hoofdadministrateur der marine doen geven.

art. 6. Ingeval door tusschenkomende omstandigheden van de door het Gouvernement bepaalde monsterrollen of bemanningslijsten zoude moeten worden afgeweken, waaronder ook speciaal het openen of daarstellen van bovenrollen behoort, zal, bijaldien zulks de gewone kosten, aan eene complete vaste rol verbonden, mogt overtreffen, hiertoe steeds de autorisatie van den Gouverneur Generaal door den Kommandant en Directeur behoeft verzocht te worden, welke autorisatie alleen den hoofdadministrateur der marine zal kunnen regtigen, om zoodanige meerdere uitgaven, als welke uit de bedoelde afwijking der bepaalde monsterrollen zouden kunnen voortvloeijen te valideren.

art. 7. Aan den Kommandant en Directeur is opgedragen de zorg voor den inwendigen dienst der schepen en vaartuigen, speciaal ook om toe te zien, dat de wapening, uitrusting, schafting en geneeskundige dienst, (voor zoo veel zulks te zijner beoordeeling staat in behoorlijke orde zij. Zullende hij, bij zijne van tijd tot tijd te doene inspectien, nagaan, of de kommanderende officieren, aan de bestaande instructien en aan derzelve daaruit voortvloeyende verplichtingen voldoen, en het tegendeel bevindende, daarvan aan den Gouverneur Generaal rapporteren.

art. 8. Telken zes maanden zal de Kommandant en Directeur een conduite rapport van de officieren, kadets, stuurlieden en leerlingen, zoo volledig mogelijk, indienen aan den Gouverneur Generaal, en alsdan tevens de voordragten doen tot bevordering bij het korps der Koloniale Marine, ingeval bij hetzelfde vacatures bestaan.

art. 9. Hij zal zorgen dat de kommanderende officieren geene verandering in den romp, het tuigen en de wapening der bodems maken, maar na gedane reize, eenig rapport ontvangende van verbeteringen, welke de kommanderende officieren gedurende de reize hebben bevonden noodzakelijk te zijn, ten aanzien der zeilaadje enz. de bevoegdheid hebben, deswege zoodanige adviezen van de constructeurs of equipagiemeesters intewinnen, als hij ter zake noodig zal oordeelen, en daarna die adviezen, met zijne consideratien voorzien, aan het gouvernement aanbieden, met eene opgave der kosten; omtrent welk een en ander hij tevent met overleg van den hoofd-administrateur der marine zal te werk gaan.

art. 10. Bij het binnenvallen van eenig koloniaal oorlogsvaartuig ter reede van Batavia, zal het scheepsjournaal aan den Kommandant en Directeur ter examinatie en beoordeeling worden aangeboden, en zulks ten aanzien der journalen van de wachtschepen plaats vinden, bij de ommeekomst van ieder diestjaar, onverminderd de examinatie der schepjournalen welke aan de divisie kommandanten der Koloniale Marine bij derzelve instructie is opgedragen.

art. 11. Alle aanvragen voor gelden en behoeften ten dienste van het Nederlandsch Oost-Indisch eskader, zullen aan de voorsz. beoordeeling van den Kommandant en Directeur onderworpen en van zijn visa voorzien worden, waarna de autorisatie tot verstrekking of betaling, overeenkomstig de bestaande wetten en verordeningen, door den hoofd-administrateur der marine zal worden verleend.

art. 12. Alle aanvragen voor scheepsbehoefden ten dienste der oorlogsvaartuigen, behoorende tot de Koloniale marine, waarvan de verstrekking door de haven- en equipagemeesters overeenkomstig derzelve instructie is autoriseerd geworden, zullen mede aan de beoordeeling van den Kommandant en Directeur onderworpen zijn, en bij bevinding dat de verstrekking boven de werkelijke behoefte der vaartuigen is gedaan geworden, de haven- en equipagemeesters, die zulks aangaat, daarvoor verantwoordelijk gesteld en hun naar omstandigheden de verbeveling van het alzo te veel verstrekte opgelegd worden.

art. 13. Op plaatsen buiten Java en Madura gelegen, zullen de verstrekkingen geschieden door de hoogste lokale autoriteiten, op aanvragen zoo van de kommanderende officieren der Nederlandsche als der Koloniale Marine, echter ter nadere en personele verantwoordelijkheid van gemelde officieren, als zullende dezelve niet voor dat het visa van den Kommandant en Directeur daarop gesteld zal worden, door den hoofd-administrateur kunnen aangenomen of geautoriseerd worden, zijnde van dit visa uitgesloten de aanvragen voor gelden, levensmiddelen, geneesmiddelen en ziekenkost der koloniale vaartuigen, die onmiddellijk de beoordeeling en goedkeuring van den hoofd-administrateur overgaan.

art. 14. De Kommandant en Directeur van 's Rijks Zee-magt in Oost-Indie alleen het militair gezag uitoefenende, zal, als zoodanig, bevelen uitvaardigen aan de divisie- en stations kommandanten den militairen dienst betreffende, doch die welke den administratieven dienst aangaan, geheel aan den hoofd-administrateur der marine overlaten; echter op verzoek en verzoeg van dezen laatsten behouden zijn, tot handhaving der administratie en de verantwoordelijkheid der vaartuigen, zoodanig met zijn militair gezag in het midden te treden, dat aan het doel in deze worde beantwoord; zullende deze bevelen echter, voor zoo veel de buitenbezittingen betreft, nimmer mogen strijden met de bepaling, voorkomende in art. 14 van het reglement op het beleid der regering, (staatsblad) 1827 no. 89.

art. 15. Bij het doen van inspectien van vaartuigen, zal de benoeming der daartoe noodige kommissien steeds door den Kommandant en Directeur geschieden, en hij in dat geval, de haven- en equipagemeesters, constructeurs, of andere geëmployeerden, met mede weten van den hoofd-administrateur der marine, benoemen.

Deze kommissien zullen van hare bevinding opmaken een drieledig proces-verbaal, namelijk:

Een voor de te doene reparatien aan den geinspecteerd wordende bodem.

Een voor te doene voorzieningen aan de tuigagien.

En een voor de suppletie der inventarisgoederen en scheepsbehoefden; ieder der processen-verbaal zal voorzien van eene begrooting van kosten, *in triplo*, opgemaakt en aan den Kommandant en Directeur ingediend worden, welke daarop geene reflectien hebbende, dezelve, aan den hoofd-administrateur zal doen toekomen ten einde de voordragt tot reparatie en voorziening aan het Gouvernement te doen.

art. 16. De reparatien en voorziening van eenigen bodem volbragt zijnde, zal de Kommandant en Directeur zoodanige inspectie van het verrigtte kunnen bevelen, als hij noodig zal oordeelen, terwijl de kommanderende officieren der schepen en vaartuigen zelve, des noods, voor den goeden staat waarin zich hunne onderhebbende bodems na die reparatie en voorziening behooren te bevinden, verantwoordelijk kunnen worden gesteld.

art. 17. De Kommandant en Directeur zal de strikste bevelen geven, dat de onder zijne orders staande kommanderende officieren, zich geene aanmatigheden veroorlooven, bij reparatien, voorzieningen, als anderszins, boven het geen door de kommissien van inspectie als noodig geconstateerd of bij de tarieven toegestaan geworden is, blijvende de controle op die bepaalde ver-

strekkingen en voorzieningen wijders aan de zorg van den hoofd-administrateur der marine overgelaten, die overtredding, des noods, de hulp en medewerking van den Kommandant en Directeur in roepen zal.

art. 18. De Kommandant en Directeur zal zich ophouden van bevelen te geven, welke strijdig zijn met de administratieve bepalingen en reglementen, echter in buitengewone gevallen, zal hij naar omstandigheden kunnen handelen, en zulks met overleg van den hoofd-administrateur, ten zij deze zich niet in loco mogt vinden; zullende hij Kommandant en Directeur daartoe alsdan niet te min aan den hoofd-administrateur naar moeten kennis geven; en, in allen gevalle, de goedkeuring van het Gouvernement moeten vragen.

art. 19. Aan den Kommandant en Directeur is opgedragen het doen van een jaarlijksch verslag van de verrigtingen der oorlogsbodems onder zijne bevelen, terwijl hij drie maandelijks en wel onder ultimo maart, juni, september en december eenen generalen staat der koloniale zeemagt onder zijn bevel, van derzelve wapenrusting en bemanning enz., aan het Gouvernement te indienen, ingerigt volgens bijgevoegd model.

art. 20. Het werk aan de kommissie tot verbetering etc., der indische zee-kaarten verkocht, waarvan het subsidium aan den Kommandant en Directeur is opgedragen, blijft geheel onder de zorg van hem Kommandant en Directeur; de financiële verantwoordelijkheid van het depot van kaarten en boeken, zal echter aan het opzicht van den hoofd-administrateur der marine, onderworpen zijn.

art. 21. Het beheer en toezigt der bakens in het vaarwater van Straat Sunda naar de reede van Batavia blijft aan den Kommandant en Directeur opgedragen. Zullende de processen-verbaal van inspectie en de calculatie van begrootingen van reparatie, voorziening of vernieuwing, aan den Kommandant en Directeur ingezonden en na examinatie en beoordeeling door denzelfden aan den Hoofd-administrateur der marine afgegeven worden, ten einde met de aanwijzing der fondsen, de noodige voordragt dien aangaande aan den Gouverneur Generaal te kunnen doen.

art. 22. Deze instructie voor den Kommandant en Directeur van 's Rijks Zeemagt in Oost-Indie, alleen betrekking hebbende op zijne verhouding als zoodanig met den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie, zal zoodanige instructie als hem door het Ministerie van Marine ter zake van den dienst en het beheer van het Nederlandsch Oost-Indisch Eskader is verleend, niettemin in volle kracht en werking blijven.

art. 23. De Kommandant en Directeur zal bij de aanvaarding zijner functien, in handen van den Gouverneur Generaal, afleggen den navolgenden Eed:

„Ik verklaar en zweer, dat ik om tot Kommandant en Directeur der Zeemagt in Oost-Indie te worden benoemd, aan niemand, wie hij zij, het zij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendzel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch belooven of geven zal.”

« Dat ik naar mijn best vermogen alles zal aanwenden om Zijner Majesteits schepen en vaartuigen en derzelve equipagien steeds in goeden staat te onderhouden en te doen onderhouden.”

« Dat ik, in alle zaken aan mijn militair gezag onderworpen, het belang van den lande op de best mogelijke wijze zal behartigen en zorgvuldig waken tegen alle pligtverzuim, overtredingen of verkeerde praktijken van de officieren tot de marine onder mijn bevel behoorende.”

« En, dat ik met alle getrouwheid zal nakomen de bevelen welke mij door den Gouverneur Generaal zullen worden gegeven, alsmede de voorschriften in mijne instructie voorkomende, of welke daarin nog nader zullen worden gemaakt.”

« Zoo waarlijk helpe mij GOD Almagtig.”

Gearresteerd,

TJIPANAS, den 24sten juli 1829.

De Minister van Staat, Kommissaris
Generaal over Nederlandsch Indie,

Ld. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES

INSTRUCTIE voor den Hoofd-administrateur der Marine.

Art. 1. De hoofd-administrateur der marine, staat onder de onmiddellijke bevelen van den Gouverneur Generaal en voert als zoodanig het administratief beheer over de haven- en equipagiemeesters, marine pakhuismeesters en constructeurs, voor zoo ver de equipagiewerven, marine pakhuisen en timmerwerven aanbelangd; welke allen, het maritiem etablissement op het eiland *Oprust*, als timmerwerf beschouwd, daar onder begrepen, staan onder zijne directe bevelen.

art. 2. De hoofd-administrateur der marine zal een civiel persoon zijn, zullende die functie evenwel kunnen worden opgedragen aan een' hoofd-officier der marine, in welk geval daaruit geene verhooging van rang voor zoodanig hoofd-officier zal voortvloeijen.

art. 3. De hoofd-administrateur zal diensgevolge geen militair gezag over de marine kunnen voeren, noch den Kommandant en Directeur bij tijdelijke afwezendheid, kunnen vervangen, ten zij hij werkelijk officier der marine zij, en er zich geen ander officier of van de Nederlandsche of van de koloniale marine van eenen hooger rang op Java bevindt; zullende anders het kommandement aan zoodanigen officier worden opgedragen.

art. 4. Niettemin zal bij kortstondige verhindering van den Kommandant en Directeur, tot het uitoefenen van zijn militair gezag, met voorkennis en goedkeuring van den Gouverneur Generaal, de hoofd-administrateur der marine door hem kunnen verzocht worden, de stukken daartoe betrekkelijk namens hem Kommandant en Directeur te teekenen, in welk geval de bevelen en aanschrijvingen daarin vervat, als van den Kommandant en Directeur zelve komende, zullen worden beschouwd, en dezelve ook voor de verantwoordelijkheid van den Kommandant en Directeur blijven.

art. 5. De hoofd-administrateur der marine doet aan den Gouverneur Generaal alle zoodanige voordragten, als welke tot instandhouding van het personeel en materieel van 'slands werven en marinemagazijnen in Indië door hem noodzakelijk geoordeeld worden. Bij vacature der haven- en equipagiemeesters, constructeurs, marine pakhuismeesters en verdere geëmployeerden bij 'slands werven en magazijnen der marine, die van *Oprust* daar onder begrepen, draagt hij alzoo aan den Gouverneur Generaal geschikte personen voor tot vervulling dezer vacatures, daarbij echter in achtnemende, om geene zee-officieren tot vervulling van sedentaire posten voortedragen, welke door den Kommandant en Directeur geoordeeld worden voor den actieven dienst te moeten worden aangehouden.

art. 6. De hoofd-administrateur zal van tijd tot tijd op autorisatie van den Gouverneur Generaal eene inspectie-reis doen tot het inspecteren der werven en magazijnen op Java, en zich daarbij verzekeren dat de administratie van de tot het departement der marine behorende ambtenaren, volgens de bestaande instructien waargenomen en 'slands goederen bij de marine pakhuisen en werven aanwezig, behoorlijk beheerd worden; zullende hij van alle verbeteringen die hij vermeend dat daarin zouden kunnen en behooren gedaan te worden gemotiveerde voordragten aan den Gouverneur Generaal inzenden.

art. 7. Bij absentie van den hoofd-administrateur zal deszelfs administratief gezag kunnen devolven op den Kommandant en Directeur, dan wel hierin zoodanig door den Gouverneur Generaal worden voorzien, als dezelve naar gelang van omstandigheden zal vermeenen te behooren; terwijl in alle gevallen bij zoodanige afwezendheid, de ordonnancien van verstrekking of betaling en verdere rekenbare stukken door den hoofd-kommissie bij het hoofd bureau der marine zullen worden geteekend, zullende hiervan telkens de Generale Directie van Financien behooren te worden geïnformeerd.

art. 8. De hoofd-administrateur der marine, doet verantwoording aan de algemeene rekenkamer van alle betalingen uit 'slands kas en verstrekkingen uit 'slands marine pakhuisen of van 'slands werven, op zijne ordonnancien ten behoeve van het marine departement gedaan.

Voor zoo ver betreft de administratie van andere ambtenaren, tot het departement der marine behorende, als de equipagiemeesters, directeurs en constructeurs der timmerwerven, marine-pakhuismeesters en verdere comptabele ambtenaren op *Oprust*, alsmede voor zoo veel betreft de administratie der officieren welke in eenig opzicht aan den lande comptabel zijn, zorgt hij voor de restituten, vergoedingen enz, welke te dierzake aan zoodanige ambtenaren of officieren zouden kunnen komen te incumberen.

art. 9. Het hoofd-bureau der marine staat geheel en bij uitsluiting onder het gezag van den hoofd-administrateur; daar echter geene stamboeken of equipagie-rol-

len, bij het bureau van den Kommandant en Directeur worden gehouden, als alleen bij het hoofd-bureau rustende en bewerkt wordende, zal de hoofd-administrateur, op verzoek van den Kommandant en Directeur, zoodanige inlichtingen omtrent het personeel en de statien aan boord der oorlogschepen en vaartuigen, als de Kommandant en Directeur zal behoeven, dagelijks over de sterkte der equipagien te kunnen deelen en zoodanige voorzieningen, completering en mutaties te kunnen bevelen, als de dienst vereischen en met de voorhanden zijnde middelen uitvoerlijk len wezen.

Zullende alzoo omgekeerd, geene plaatsingen, verplaatsingen of mutaties van welken aard ook, door den Kommandant en Directeur worden bewerkstelligd, zonder de hoofd-administrateur der marine daarvan kennis draagen einde de aantekening daaruit voortvloeiende bij stamboeken en equipagierollen te kunnen doen bijhouden.

art. 10. De hoofd-administrateur der marine, wa in het algemeen voor het naleven en in standhouden alle bevelen en verordeningen welke door het Gouvernement omtrent het administratieve gedeelte der Zee in Indië, verleend zijn of nog verleend zullen worden en zal, in die bijzondere gevallen waarin tot handhaving van dien, specialijk aan boord der Nederlandsche koloniale oorlogschepen, het militair gezag van den Kommandant en Directeur zouden moeten tusschen beiden, zulks onder verhoog van de noodzakelijkheid dien, aan den Kommandant en Directeur verzoeken, dat aan het doel zonder vertraging en behoorlijk volden worde.

art. 11. Hoezeer de haven- en equipagiemeesters ambtshalve en volgens derzelve instructien verplicht zijn, koloniale oorlogsvaartuigen, bij het binnen vallen op vertrekken van eenige reede, onder hun ressort, te moeten sterren, zal de hoofd-administrateur der marine, zoodanig noodzakelijk oordeelende en ter plaatse present zijnde dusdanige monsterring bijwonen of in persoon bewerkstelligen.

art. 12. De hoofd-administrateur der marine zal zorg dragen, dat de haven- en equipagiemeesters, directeurs en constructeurs van 'slands werven, marine pakhuismeesters en comptabele ambtenaren op *Oprust*, alsmede alle de kommanderende officieren van 's Konings koloniale schepen vaartuigen aan derzelve administratieve verplichtingen voldoen en de voor hun gearresteerde instructien, daartoe betrekkelijk, stiptelijk achtervolgen; echter zich niet laten met het militaire gedeelte van den dienst aan boord der oorlogsvaartuigen, hetwelk aan de zorg, beheer en de inspectie van den kommandant en directeur is opgedragen, terwijl hij den kommandant en directeur bij bevinding dat eenig gedeelte van het materieel, scheepsbehoefden, levensmiddelen als anderszins niet behoorlijk wordt beheerd of verantwoord, dat wel het financieele niet in de vereischte orde zij, daarvan zal informeren, met verzoek daarin de noodzakelijke voorziening te willen daarstellen; zijnde overigens de hoofd-administrateur ook bevoegd en verplicht, den Gouverneur Generaal van de in deze nalatig blijvende ambtenaren of zee-officieren, verslag te doen.

art. 13. Bij bevolen aanbouw van schepen en vaartuigen, ten gevolge van de daartoe te doene voordragten van den kommandant en directeur, zal de hoofd-administrateur der marine de inkomende plans en teekeningen benevens de opgave der benodigde houtwerken en materialen, den Gouverneur Generaal ter approbatie aanbieden, met eene begrooting der kosten en aanwijzing der fondsen waaruit dezelve kunnen gevonden worden en bij goedkeuring zorgen, dat de aanbouw met spoed geschiede en de vereischte materialen in tijds worden bij een gebragt, en van den tijd wanneer de afzetting kan plaats hebben kennis geven aan den Gouverneur Generaal, ten einde met den naam aan zoodanig schip of vaartuig te geven, bekend gemaakt te worden.

art. 14. De aanbouw van schepen en vaartuigen door den kommandant en directeur tot instandhouding der zeevaart, noodzakelijk geoordeeld, niet op 'slands werven maar bij partikuliere aanneming geschiedende, zal hij het bestek of de conditien waarop die aanbouw geschiedt, aan de goedkeuring van den Gouverneur Generaal onderwerpen en overigens handelen als in het vorige artikel is bepaald.

art. 15. De hoofd-administrateur zal zorg dragen, dat de gemaakte en door het Gouvernement geapprobeerde begrootingen van reparatien en voorzieningen van de Nederlandsche en koloniale schepen en vaartuigen, bedoe-

(Zie verder het Eerste bijvoegsel.)

ZATURDAG, den 22sten Augustus 1829.

art. 15 der instructie voor den kommandant en directeur, niet worden overschreden.

art. 16. De hoofd-administrateur zal bij een nauwkeurig toezigt op de administratie van het etablissement op het eiland *Onrust*, tevens zoo veel mogelijk zorgen dat de inkomsten van dat etablissement meer en meer uitgebreid worden.

art. 17. Alle reparaties van schepen en vaartuigen bij het etablissement *Onrust*, zullen op zijne schriftelijke vergunning en voor zoo veel 'slands schepen en vaartuigen betreft, na bekomen autorisatie van den Gouverneur Generaal, vermogen bewerkstelligd te worden, tenzij de directeur of militaire kommandant van dat etablissement bij dringenden spoed vereischende reparaties, die zal gedragen naarvolgens het bepaalde bij art. 6 van de voor hem gearresteerde instructie (staatsblad 1825 no. 25).

art. 18. De hoofd-administrateur zal gehouden zijn bij de aankomst van oorlogsschepen en vaartuigen der koloniale marine op de reede van Batavia, na dat de boeken door de kommanderende officieren ingevolge art. 33 hunner instructie aan het marine departement zullen zijn ingezonden, deze boeken dadelijk te doen nagaan, tegenover bij het marine departement gehouden wordende consoles te vergelijken, bij bevinding van misslagen die te doen herstellen, en hen naar gelang der omstandigheden de daaruit voortvloeiende nadelen te doen vergoeden.

art. 19. De hoofd-administrateur zal mede waken dat de verantwoordingen der kommanderende officieren overeenkomstig de bepalingen, vervat in art. 54, 55 en 56 van hunne instructien (staatsblad 1822 no. 51,) bij omkomsing van ieder maand, behoorlijk worden ingezonden; zullende hij ten dien aanzien ten strikste handhaven hetgeen daaromtrent is voorgeschreven bij art. 12 van de instructie voor de haven- en equipagie-meesters en zal hij bovendien de nalatigen aan den kommandant en directeur opgeven, ten einde des noods door andere officieren in hunne kommandementen te kunnen worden vervangen.

art. 20. De hoofd-administrateur zal bevoegd en gemachtigd zijn om uit den overtolligen voorraad marine bederfen bijzonder van de *menado-gemoetie* touwwerken tegen betaling van de bij de tarieven bepaalde of nog te bepalen prijzen en verhoogingen, verstrekkingen te doen tegen gerieve van de partikuliere scheepvaart en handel; onder gehoudenheid nogtans, om daarvan driemaandelijks eene opgave aan het gouvernement te doen en daarop approbatie te verzoeken.

art. 21. De hoofd-administrateur zal vooral gehouden zijn, alle bij hem inkomende stukken waaruit eene betaling of verstrekking aan een koloniaal of Nederlandsch schip of vaartuig blijkt, nauwkeurig te examineren en indien mogt consteren dat de bestaande reglementen instructien en tarieven waren overschreden, dadelijk de noodige maatregelen nemen tot het doen vergoeden van het te veel genotene, door dengenen die de aanvraag daartoe gedaan of derzelver verstrekking of betaling geautoriseerd heeft, terwijl bijaldien de civiele autoriteit welke tot deze betaling of verstrekking heeft last gegeven, van de aanvraag mogt zijn afgeweken, de algemeene rekenkamer daarop zal worden aandachtig gemaakt.

art. 22. De hoofd-administrateur zal toezien, dat bij deszelfs administratie behoorlijk worden achtervolgd en in achtgenomen, hetgeen daaromtrent bij de instructie voor de algemeene rekenkamer bepaald is, speciaal bij art. 32, 43, 44, 56, 57, 61, 64, 66 en 69, gedeeltelijk reeds bij deze instructie aangehaald.

art. 23. De hoofd-administrateur zal naar aanleiding van het bepaalde bij art. 3, van het besluit van den Kommissaris Generaal in d. d. 16 augustus 1828 no. 29 (staatsblad no. 59) belast zijn met het houden der uitbestedingen van goederen welke uitsluitend te Batavia voor de marine zullen benodigd zijn; en zorgen dat de door het Gouvernement daaromtrent gemaakte bepalingen en voorschriften worden achtervolgd en in achtgenomen; terwijl van alle contracten welke door de civiele autoriteiten gesloten worden, hetzij te Batavia hetzij op andere plaatsen langs de Kusten van Java en Madura en waarbij artikelen voorkomen die op marine ordonnancien zullen moeten worden betaald, door den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen aan den hoofd-administrateur der marine moeten kennis gegeven worden.

art. 24. De hoofd-administrateur zal toezien dat de nalatenschappen van overledene officieren en manschappen

der koloniale marine, worden behandeld en aan de weeskamers overgegeven en verevend, naar volgens het reglement gearresteerd bij besluit van den Gouverneur Generaal d. d. 3 mei 1825 no. 15, (staatsblad no. 20), en daardoor gemaakte of nog te maken explicaties, alteraties en ampliatiën.

art. 25. De stamboeken bij het hoofdbureau gehouden wordende, zullen de paspoorten der koloniale zeelieden welke door den Kommandant en Directeur uit den dienst worden ontslagen, ook bij het hoofdbureau opgemaakt en aan den Kommandant en Directeur ter teekening ingediend worden, waarna van de verleende ontslagen bij de stamboeken de noodige aantekening zal gehouden en de paspoorten, na door den hoofd-administrateur te zijn gecontrasigneerd, aan de belanghebbenden uitgereikt worden; (zie model litt. A.) (*)

art. 26. De hoofd-administrateur heeft het toezigt op de verantwoording der administratie van het depôt, van zee-kaarten en boeken, en zorgt, dat deze verantwoording behoorlijk worde ingediend, en dat het depôt, op aanvraag der commissie tot verbetering der indische zee-kaarten, van het noodige voorzien worde; terwijl van alle verstrekkingen, welke ingevolge het besluit van den Gouverneur Generaal, in dato 14 juni 1825 no. 3, kunnen bewerkstelligd worden, aan den hoofd-administrateur zal worden kennis gegeven, ten einde daarvoor de noodige ordonnancien van storting ten laste der belanghebbenden te kunnen uitreiken.

art. 27. Van alle bijlagen, welke tot grond eener betaling, storting of regularisatie gediend hebben, zal de hoofd-administrateur één stel ter zijner verantwoording aanhouden, op deze bijlagen zoo wel als op die welke aan de algemeene rekenkamer verzonden worden, zal door hem worden bekend gesteld en ondertekend, de datum en het nummer der daarop verleende ordonnancie, het bedrag der geordonnanceerde som, de kas waarop geordonnanceerd, mitsgaders de begrooting, afdeeling en het crediet waarop de uitgave is geimputeerd geworden.

art. 28. De hoofd-administrateur zal in tijds en wet op het bij het reglement op 'slands-drukkery bepaalde tijdstip, aan den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen eene opgave inzenden, van alle voor deszelfs departement benodigde imprimés, en bij ontvangst derzelve daar uit de kommanderende officieren mitsgaders de equipagie-pakhuismeesters en konstructeurs der timmerwerken (*Onrust* uitgezonderd) van de benodigde gedrukte stukken voorzien; de hoofd-administrateur zal tevens, voor zoo ver de marine betreft, belast zijn met het opmaken en inzenden van het naam-register, bedoeld bij art. 28 van het reglement op 'slands-drukkery.

art. 29. De vijfjarige, en jaarlijksche buitengewone begrootingen, voor de marine in Indië, worden door den hoofd-administrateur opgemaakt, volgens de bestaande of nog intevoeren bepalingen, terwijl de sterkte der aan te houden zeemagt gedurende de bedoelde tijdperken, hem door het Gouvernement zal medegedeeld worden.

De indiening dezer begrootingen geschiedt op de door het Gouvernement voorgeschreven of nog voortschrijven tijdstippen. En deze begrootingen eenmaal gearresteerd zijnde, zal hij waken, dat geene betalingen gedaan of aanvragen gevalideerd worden, waarvoor geene fondsen daarop zijn toegestaan, en dat in geen geval de toegestane sommen worden overschreden.

art. 30. De hoofd-administrateur zal tot dat einde aanhouden imputatie registers (volgens model litt. A*) en wel voor ieder der gearresteerde of nog te arresteren begrootingen afzonderlijk; waarbij in crediet-zijde wordt bekend gesteld; hetgeen voor iedere afdeeling toegestaan is of daarop volgens art. 69 der instructie voor de algemeene rekenkamer wordt ingenomen; en in debet-zijde hetgeen werkelijk op de toegestane sommen gedisponeerd is, hetzij door verleende ordonnancien op 'slands-kassen, hetzij door de regularisatie van de verstrekkingen door andere departementen, ten behoeve der marine gedaan.

art. 31. Bij expiratie van ieder dienstjaar en wel bij het afsluiten der begrootingen uiterlijk onder ultimo maart van het daaropvolgend (overeenkomstig het bepaalde bij resolutie in rade van den 5den december 1828 no. 31,) zal door den hoofd-administrateur aan den Gouverneur Generaal worden ingediend eene vergelijkende staat der

(*) De in deze Instructie vermelde modellen, zijn op te zien in de Courant kunnen worden opgenomen.

sommen bij de gearresteerde begrotingen toegestaan en daarop gedisponeerd, en wel onder iedere afdeeling der begrotingen afzonderlijk, met aanwijzing van het een ongedisponeerd is gebleven, en korte vermelding der redenen welke daartoe aanleiding gegeven hebben.

art. 32. Maandelijks, en wel op het tijdstip bepaald bij art. 56 der instructie voor de algemeene rekenkamer, zendt hij aan dat collegie de aanvragen voor de noodigste fondsen ten dienste der koloniale en nederlandsche marine, mitsgaders voor het etablissement *Onrust*; en wel voor ieder dezer drie departementen één afzonderlijke aanvraag, ingerigt volgens de modellen litt. C en D.

art. 33. De aangevraagde credieten op de verschillende landskassen van *Java* en *Madura* toegestaan zijnde, zal hij zorg dragen dat dezelve niet worden overschreden, en tot dat einde aanhouden een imputatieregister op de geopende credieten volgens model litt. E.

art. 34. De hoofd-administrateur zendt telken drie maanden aan de algemeene rekenkamer (ingevolge art. 1 harer instructie) eenen staat, aanwijzende de beschikte en nog beschikbaar gebleven sommen op de toegestane credieten der verloopen drie maanden, en wel volgens model litt. F.

art. 35. Door den kommandant en directeur, aan den hoofd-administrateur, in het algemeen kennis moettende gegeven worden van alle gewone en buitengewone bevestigingen der nederlandsche en koloniale oorlogs-vaartuigen, mitsgaders van de overplaatsingen en verzendingen van officieren en manschappen, zal de hoofd-administrateur diensvolgens zorgen, om bij het aanvragen van credieten zoo wel voor *Java* en *Madura* als voor de buitenbezittingen, daarop naar gelang der behoefte te calculeren.

art. 36. Alle verstrekkingen door andere departementen en uit andere magazijnen ten behoeve der marine of van het etablissement *Onrust* gedaan, worden voor zoo ver dezelve door den hoofd-administrateur juist en niet strijdig met de bestaande wetten en bepalingen worden bevonden, geregulariseerd en ten laste van het marine departement genomen, naarvolgens het bepaalde bij besluit van den Gouverneur Generaal, in dato 29 februarij 1828 no. 1, (staatsblad no. 11). De hoofd-administrateur houdt daarvan een register ingerigt volgens model litt. G.

art. 37. Wederkeerig zal hij zorg moeten dragen dat alle uit de marine magazijnen of van 'slands werven, mitsgaders door de nederlandsche of koloniale vaartuigen, ten behoeve van andere departementen gedaan wordende verstrekkingen, door het departement, ten wiens behoeve die verstrekkingen zijn geschied, geregulariseerd worden op den voet, zoo als bij het in het voorgaande artikel aangehaalde besluit bepaald is, waarvan door den hoofd-administrateur een register wordt aangehouden, ingerigt volgens model litt. H.

art. 38. Maandelijks zendt hij aan de algemeene rekenkamer en zulks wel in achtervolging van het bepaalde bij art. 69 harer instructie, staten volgens de modellen litt. I, K en L, aanwijzende het bedragen der op voorgeschreven wijze gedane onderlinge regularisaties, met aantooning tevens der begrotingen en derzelve afdeelingen waarop het bedragen der plaats gehad hebbende verstrekkingen of ontvangsten moet worden afgeschreven of ingenomen.

art. 39. Bijaldien aan boord van een nederlandsch of koloniaal oorlogsvaartuig, militaire passagiers geëmbarkerd worden, zal van wege het departement van oorlog of door de kommandanten in de groote militaire afdeelingen, aan den kommandant van het in te schepen detachement moeten medegegeven worden, behoorlijke nominatieve lijsten van de manschappen welke geëmbarkerd en in scheeps-schafing zullen moeten worden genomen; en wijders van de zoodanigen welke hoezeer tot gemeld detachement behoorende, echter niet in schafing mogen worden gebragt. Welke lijsten door den detachements kommandant aan den kommanderenden officier van het oorlogsvaartuig tot de inscheping der militairen bestemd, moeten overhandigd worden, die alsdan de daarop vermelde manschappen dienovereenkomstig in extra schafing zal brengen.

art. 40. Bij het debarkeren van een detachement militairen, is de kommanderende officier van een koloniaal oorlogsvaartuig en de schrijver en victualiemeesters van een nederlandsch oorlogsschip gehouden, om optemaken en aan het hoofd-bureau intezenden, behoorlijke extra-consumptie lijsten afzonderlijk voor hetgeen aan ieder detachement verstrekt is, waarbij als justificatoire bijlagen moeten gevoegd worden, de nominatieve-lijsten in het voorgaande artikel vermeld.

art. 41. Bij het embarkeren van civiele passagiers en de kommanderende officieren der koloniale oorlogsvaartuigen en de schrijvers en victualiemeesters die tot het Nederlandsch eskader behorende, kunnen volstaan, met aan den hoofd-administrateur der marine intezenden, extra-maandelijksche consumptie- en verbruingslijsten, specifiek aanwijzende, hetgeen door hun ten behoeve dier passagiers verstrekt is, en welke civiele passagiers in extra schafing zijn genomen.

art. 42. De hoofd-administrateur zal daarna zorgdragen dat deze verstrekkingen door het civiele departement dat van oorlog ten behoeve der marine worden geregulariseerd op den voet bepaald bij besluit van den Luitenant Gouverneur Generaal in dato 29 februarij 1828 no. 1 (staatsblad no. 11).

art. 43. De schrijvers en victualiemeesters der Nederlandsche oorlogsvaartuigen zullen mede gehouden zijn bij het einde van ieder kwartaal eene aanvraag intezenden voor de hun competerende zoogenaamde kop- en huishoudingstuiver gelden, terzake van in schafing geweest zijnde koloniale militaire of civiele passagiers, voor ieder van de welke afzonderlijk; welke aanvragen, na verificatie, door den hoofd-administrateur ter ordonnanciering aan het departement van oorlog en aan den Directeur Generaal van Financiën zullen aangeboden worden.

art. 44. De hoofd-administrateur zal voor alle betalingen en stortingen ten laste en ten behoeve van het departement der koloniale en Nederlandsche marine, mitsgaders voor het etablissement *Onrust*, van welken aard hoe gering dezelve ook mogen zijn, op *Java* en *Madura* voorkomende, ordonnancien in *simplo* verleenen, welke ordonnancien, voor ieder dienstjaar en voor ieder der gemelde drie departementen, eene nieuwe volgorde van nummers zal worden gegeven.

art. 45. Van de door hem verleend wordende ordonnancien van betaling en storting, zullen bij het hoofd-bureau der marine worden aangehouden behoorlijke registers afzonderlijk voor ieder der door het gouvernement gearresteerde of nog te arresteren begrotingen, en wel de registers van betalingen volgens model litt. M, en die van stortingen volgens model litt. N.

art. 46. De hoofd-administrateur zal onder ultimo van elke maand aan de ontvangers van 'slands kassen op *Java* en *Madura* inzenden, eenen specifiek staat van de ordonnancien van betaling of storting door hem uitgegeven, de kassen afgegeven. — De ontvangers zullen deze staten vergelijken met de door hen voor rekening van het marine departement gedane betalingen en ontvangsten, en de hoofd-administrateur ten spoedigste en naauwkeurig bekeken maken, in hoe ver de daarop bekend gestelde betalingen of stortingen, hebben gevolg genomen.

art. 47. De hoofd-administrateur zal mede ordonnancien verleenen op de marine magazijnen en werven, voor alle zoodanige ontvangsten en verstrekkingen, welke niet vallen in de termen van art. 20 der instructie voor de haven- en equipagiemeesters, gearresteerd bij resolutie van de rade van den 3 december 1822 no. 10 (staatsblad no. 51) en van deze door den hoofd-administrateur verleend ordonnancien houdt, een register volgens model litt. O.

art. 48. Wanneer een koloniaal schip of vaartuig zich in de wateren van *Java* en *Madura* bevindt en wegens spoedig vertrek, dan wel alleen ter bekoming van afbetaling, van eenen kruistogt binnen vallende, de kas ordonnancien van het marine departement niet zal kunnen afwachten, zal te *Samarang* en *Soerabaya* worden achtervolgd, het bepaalde bij art. 10 der instructie voor de haven- en equipagiemeesters, en op alle andere plaatsen na voorafgaande examinatie en accoord bevinding door de hoogste civiele autoriteit voor de uit te betalen sommen *bons* op 'slands kassen verleend worden; zullende aldus uitbetaalde traktement- en soldij-staten, behoorlijk gekwiteerd aan het marine departement moeten ingezonden worden, ten einde door kas-ordonnancien te worden verwisseld, *bijaldien namelijk de berekening accoord bevonden wordt, voor zoo ver zulks van de kas geen die de betaling heeft gedaan of geautoriseerd afgehangen heeft, en de staat van het credit of eene zoodanige plaats zulks zal toelaten.* —

art. 49. De hoofd-administrateur zal bij het einde van iedere maand nagaan en vergelijken, de generale aanvragen van hetgeen tot toetuiging en reparatie der oorlogsschepen en vaartuigen op dagelyksche *bons*, door de equipagiemeesters, directeur en konstrueteur der werven ten nadere verantwoording uit de marine magazijnen is ontvangen, en bij accoord bevinding daarop vervolgens autorisatie verleenen, tot inname of afschrijving bij hunne boeken.

art. 50. Alle aanvragen tot betalingen en verstrekkingen, van welken aard en door wien gedaan, zullen voor

de nederlandsche en koloniale marine, mitsgaders voor het etablissement *Onrust*, steeds voor ieder dezer drie departementen afzonderlijk opgemaakt, en voor zoo veel de koloniale marine betreft, door middel van den haven- en equipagiemeester aan het hoofd-bureau der marine, naar waar zich dezelve bevinden, ingediend worden. —

art. 51. Alle rekeningen en verdere stukken waarop door den hoofd-administrateur der marine eenige betaling moet worden gedaan, zullen, voor zoo ver de koloniale marine betreft, *in duplo*, en voor de nederlandsche marine *in triplo*, aan hem ingezonden worden; als moeiende de triplicaat-rekening voor de nederlandsche marine, gevoegd worden bij de onkost-rekeningen, vermeld bij art. 76 dezer instructie.

art. 52. Ten aanzien van de verstrekkingen van *vivres*, behoeften, reparaties, enz., zal te Batavia, Samarang en Soerabaja, achtervolgd worden, het 17, 20 en 31 artikel van de instructie voor de haven- en equipagiemeesters, met inachtneming der splitsing van de aanvragen voor zoodanige artikelen welke door de aannemers worden geleverd; voorgeschreven bij resolutie van den Luitenant Gouverneur Generaal in rade dd. 8 augustus 1828 no. 1; — op alle andere plaatsen langs Java en Madura, waar zich geene havenmeesters bevinden, welke officieren van de koloniale marine zijn, geschieden de aanvragen voor verstrekking ten behoeve van de koloniale oorlogsvaartuigen, aan de hoogste civiele autoriteiten, welke gehouden zijn, daaraan zoo spoedig mogelijk te voldoen; zijnde de officier die de aanvraag doet daarvoor verantwoordelijk. —

art. 53. De kommanderende officieren der koloniale oorlogsvaartuigen, als behoorlijk voor hunne kruistogten uitgerust wordende, zullen niet dan in de hoogste noodzakelijkheid vermogen, om op plaatsen langs Java en Madura, alwaar zich geene equipagiemeesters bevinden, eenige aanvraag van scheepsbehoeften te doen, en zullen in zoodanig onvoorzien geval, gehouden zijn daarvan aan den kommandant en directeur rapport te maken, die alsdan den hoofd-administrateur bepaaldelijk zal opgeven, of de plaats gehad hebbende omstandigheden zulks *al dan niet* hebben vereischt; in ieder ander geval zal geene zoodanige aanvraag gevalideerd, maar door den hoofd-administrateur dadelijk ten laste van den aanvrager gebragt worden.

art. 54. De hoofd-administrateur der marine zal, ten behoorlijken tijd, en met inachtneming der bestaande bepalingen, eenen jaarlijkschen eisch opmaken, en aan den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen inzenden, van de marine goederen en houtwerken, die hij oordeelt tot voorziening der marine pakhuizen en werven, mitsgaders voor het etablissement *Onrust* enoogd te zijn; daarbij steeds in het oog houdende de aanwezige restanten en hetgeen op vroeger gedaane eischen verwacht wordt; — zullende de respectieve haven- en equipagiemeesters zich beijveren, om ieder voor zoo veel de onder hem ressorterende departementen aangaat, derzelver juiste behoefte te leeren kennen, ten einde den hoofd-administrateur daarmede in tijds bekend te maken.

art. 55. Even zoo zal hij den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen, bekend stellen met de benodigde marine goederen voor de nederlandsche en koloniale oorlogsvaartuigen, op de onderscheidene buitenbezittingen gestationeerd, en zal, nadat deze opgaven door het gouvernement zullen geapprobeerd zijn, zorgen, dat de opgegeven artikelen zoo veel mogelijk uit den voorraad der marine magazijnen verzonden worden, waartoe hem de vereischte scheepsgelegenheden door den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen zullen worden aangewezen. —

art. 56. Bijaldien het één of ander der te verzenden goederen, niet in de marine magazijnen mogt aanhanden wezen, zal hij daarvan den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen informeren, ten einde, hetzij door verstrekking uit de civiele magazijnen, hetzij des noodts door inkoop of uitbesteding, daarin worde voorzien.

art. 57. Ten einde voortekomen, dat geene objecten naar de buitenetablissemten verzonden worden, waarvan aldaar nog een genoegzame voorraad mogt aanhanden zijn, zal de directeur van 's lands producten en civiele magazijnen, telkens en bij iedere aanvraag, tot voorziening van een der buitenetablissemten, aan den hoofd-administrateur opgeven de soorten en hoeveelheden marine-goederen, welke volgens de laatste bij hem directeur ontvangen berigten, op een dusdanig etablissement aanwezig zijn.

art. 58. De marine op de buitenbezittingen geene pakhuizen bezittende, zullen de op die wijze verzonden wordende goederen, door het civiel departement overgenomen en beheerd worden, onder dien verstande, dat

dezelve evenwel tot geen ander einde, als tot de voorzieningen der nederlandsche en koloniale oorlogsschepe en vaartuigen zullen mogen worden gebezigd.

art. 59. De kommandant en directeur in tijds de hoofd-administrateur zullende bekend maken met de verdeling der stations, op de kusten van Java en Madura met de vaartuigen die met derzelver bekruijsing zullen belast worden en de plaatsen alwaar dezelve zullen binnenvallen, zal de hoofd-administrateur dien overeenkomstig zorgen, zoodanige plaatsen van de noodige levensbehoeften te voorzien, en tot dat einde daarvan opgaven en aanvragen doen, aan den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen.

art. 60. Bijaldien er onverhoopt door buitengewone verstrekkingen of door andere niet te berekenen omstandigheden, in de magazijnen, pakhuizen of op de stapelplaatsen der marine en het etablissement *Onrust*, geen genoegzame voorraad, ter bestrijding van de vereischte verstrekkingen mogt voorhanden zijn, zal de hoofd-administrateur, wegens het ontbrekende, eene gemotiveerde aanvraag inzenden aan den Gouverneur Generaal, ten einde den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen zoude kunnen worden geautoriseerd om op de best mogelijke wijze daarin te voorzien. —

art. 61. Bij de indienststelling van eenig schip of vaartuig en na de formatie der equipage door of op last van den kommandant en directeur, overeenkomstig de door het gouvernement gearresteerde monsterrollen of bemanningslijsten, zal aan den kommandant van hetzelfde, door den hoofd-administrateur der marine worden uitgereikt een scheepsrol, volgens model litt. O*, waaraan nauwkeurig moeten bekend staan, de folios, namen, toenames, ouderdom, geboorteplaats, kwaliteiten, gagietijd van in dienst komst en van engagement, van de of dien bodem dienende manschappen; zijnde bij omme komst van een of twee jaren, die scheepsrol door een nieuwe vervangen en naar gelang der alsdan bestaande sterkte, de mutaties daarin uit de oude of vorige rol overgebragt worden. —

art. 62. Ten einde zich te verzekeren, dat de in het voorgaande artikel bedoelde bemanningslijsten behoorlijk worden achtervolgd, in de uitgereikte scheepsrollen geene veranderingen worden gemaakt, en overigens de voorvallende mutaties geregeld worden aangeteekend, zal voor ieder oorlogsvaartuig bij het hoofd-bureau der marine worden aangehouden, eene contra scheepsrol volgens hetzelfde model en dezelfde inrigting, als voor de scheepsrol is bepaald. —

art. 63. De hoofd-administrateur zal voorts bijzonder letten, dat manschappen eenmaal in de vasterol van eenig oorlogsvaartuig geplaatst zijnde, zonder last of approbatie van den kommandant en directeur, niet in die van andere vaartuigen worden overgeplaatst, dan bij de uiterste noodzakelijkheid en waarop in zoodanig geval door den officier op wiens autorisatie eene dusdanige overplaatsing mogt hebben plaats gehad, met opgave der redenen de nadere goedkeuring van den kommandant en directeur moet worden gevraagd, zullende de hoofd-administrateur wijders toezien, dat de folie's aan de manschappen in de scheepsrol gegeven, bij *bevordering* niet worden verwisseld.

art. 64. De hoofd-administrateur zal in gelijkervoegen en wel door middel van de haven- en equipagiemeesters, de kommanderende officieren der oorlogsvaartuigen voorzien van een schippersboek, ingerigt volgens model litt. P, waaruit door de kommanderende officieren bij omme komst van ieder kwartaal zal worden opgemaakt en aan het marine departement ingezonden, eene *drie maandelijksche verantwoording van scheepsbehoeften*, volgens model litt. Q, voorzien van alle zoodanige justificatoire stukken tot bijlagen, als waaruit het ontvangene, verbruikte, afgekeurde en verloren geraakte, voldoende zal kunnen blijken.

art. 65. De hoofd-administrateur zal de kommanderende officieren der koloniale marine mede voorzien van behoorlijke tractements- en soldijboeken, volgens modellen litt. R en S, zullende de haven- en equipagiemeesters en de civiele autoriteiten welke volgens art. 48 en 81 dezer instructie, het regt hebben om betalingen aan de kommanderende officieren der koloniale marine te doen, gehouden zijn om zich alvorens eenige betaling te bewerkstelligen, door inzage dezer tractements- en soldijboeken te verzekeren, dat op de ter betaling gerepresenteerd wordende tractement- en soldijstaten, al de inhoudingen voor delegaties, contributies, schulden als anderszins vermeld staan, welke blijkens gemelde boeken op de tractementen en soldijen der officieren en manschappen moeten worden gedaan; waarvoor zij niet alleen verantwoordelijk gesteld worden, maar tevens ge-

houden zullen zijn om bij ontdekking van een deswege voor henzelven begaan verzuim, het bedrag der geomiterde inhouding dadelijk in 's lands kas te storten; behoudens hun recht tot terugbetaling op de officieren welke het volle tractement genoten mogten hebben.

art. 66. De hoofd-administrateur zal tot het houden van een naauwkeurig toezigt op de administrative en maritieme verantwoordingen van de koloniale schepen en vaartuigen, zoo wel op Java en Madura, als op de buitenbezittingen gestationeerd, bij het hoofdbureau der marine doen aanhouden.

6. Eene contrôle op alle gedane betalingen en inhoudingen aan de ambtenaren, officieren, kadets enz., behoorende tot het departement der koloniale marine volgens model litt. T.

7. Eene contrôle op alle gedane betalingen en inhoudingen aan de Europeische en Inlandsche zeevarenden uitmakende het personeel der koloniale marine volgens modellen litt. U en U*.

8. Eene contrôle op de ontvangene, verbruikte of afgegeven scheepsbehoefden, volgens model litt. P.

9. Een contrôle op de ontvangene en verbruikte levensmiddelen volgens model litt. V.

art. 67. Temin verantwoordde of tezoek gemaakte oederen, waarvoor de restitutie aan de comptabelen moet opgelegd worden, berekend hij als of dezelve nieuw waren, tegen tariefs of marktprijs, zoo als de omstandigheden zulks zullen vereischen, met vrijlating niettemin aan den belanghebbenden, om, indien hij zich door deze vergoeding mogt bezwaard achten, zijne redenen en gronden daartegen intebrengen, en kwijtschelding of vermindering te verzoeken, als wanneer daarover, naar omstandigheden, zal worden gedisposeerd.

art. 68. De hoofd-administrateur verleend alle kortingen op de traktementen en tafelgelden der ambtenaren en officieren tot het departement der koloniale marine behoorende, of op de Indische toelagen der officieren en adelborsten der Nederlandsche marine bij de koloniale marine gedetacheerd, ter zake van schulden aan den lande of aan particulieren, daarbij in het oog houdende, de reglementen en wetten door het Gouvernement op dat stuk vastgesteld.

art. 69. De hoofd-administrateur zal zorgdragen dat de kommanderende officieren van behoorlijke lijsten worden voorzien van alle te doene kortingen op de traktementen en soldijen der officieren en manschappen, op hunne onderhebbende bodems dienende.

art. 70. Voor alle door den hoofd-administrateur gemaakte, mitsgaders van alle op de buitenetablissemten door de hoogste civiele autoriteiten geëffectueerde en vader ter zijner kennis gebrachte inhoudingen, het zij voor delegaties in Indie, het zij voor particuliere schulden welke volgens het bepaalde bij art. 3 van het besluit van den Kommissaris Generaal, in dato 15 mei 1827 no. 15, buiten de kassen moeten verhandeld worden, zullen de belanghebbenden door hem geïnformeerd worden bij eenen adviesbrief, ingerigt naar model litt. W.

art. 71. De kashouders zullen op vertoon van zoodanige adviesbrieven zich dadelijk dienen te overtuigen of de daarbij vermelde inhouding werkelijk heeft plaats gehad en de uitbetaling daarvan alsdan tegen de gewijteerde adviesbrieven onmiddellijk doen gevolg nemen, onder korting van de, bij het in het voorgaande artikel aangehaalde besluit aan hun toegekende 2 pCt.

art. 72. Van deze alzo uitgereikte adviesbrieven zal de hoofd-administrateur telken drie maanden eene opgave indienen aan den directeur generaal van financiën, ingerigt volgens model litt. X.

art. 73. Van de inhoudingen gedaan wegens schulden aan de vendu-kantoren of weeskamers, zendt hij mede om de drie maanden eene opgave aan den directeur generaal van financiën, ingerigt volgens model litt. Z, ten einde door civiele kas-ordonnancien aan gemelde departementen weder te kunnen uitgekeerd worden.

art. 74. De hoofd-administrateur zal zorgen dat behoorlijk worde in acht genomen het bepaalde bij art. 1 van het besluit van den Luitenant Gouverneur Generaal, in dato 6 november 1826 no. 13, ten aanzien van het inhouden van een derde gedeelte der soldijen van in koloniale zeedienst overgegane manschappen der Nederlandsche marine, welke in Nederland procuratie gepasseerd hebben tot ontyangst van maandgelden bij de Nederlandsche zeevaart, tot onderstand van derzelver huisgezinnen; en van deze inhoudingen maandelijks opgave doen aan den directeur generaal van financiën bij de deligatie-staten, vermeld bij art. 88 dezer instructie.

art. 75. De hoofd-administrateur mede belast zijnde met het opmaken en formeren der onkostrekeningen van de schepen uitmakende het Nederlandsch eskader in Oost-

Indiën zal tot dat einde voor iederen bodem en voor ieder dienstjaar aanhouden een register volgens model litt. AA, waarop in *debet* zijde alle betalingen en strekkingen en in *credit* zijde alle afleveringen en strekkingen worden geregistreerd.

art. 76. Drie maandelijks formeert hij hieruit voor ieder bodem behoorlijke onkostrekeningen in *simplo*, of in *duplo*, maakt volgens model litt. BB, en zendt dezelve, voorzien van de noodige justificatoire bijlagen, aan de gemeene rekenkamer, om daarmede te handelen over de komstig het bepaalde bij besluit van den Gouverneur Generaal, in dato 16 februari 1824 no. 14.

art. 77. Ten einde het ministerie van marine en kolonien in Nederland voorloopig met de onkosten van een repatrierend oorlogschip bekend te maken, zal de hoofd-administrateur bij het verschijnen van ieder kwartaal, een gelijk stel onkostrekeningen als door hem bekend is het voorgaande artikel aan de algemeene rekenkamer moet ingediend orden, opmaken en bij het ministerie van marine en kolonien, om bij het vertrek van ieder bodem naar Nederland, door middel van den kommandant en directeur, aan den kommanderenden officier van zoodanigen bodem, ter verdere afgifte aan het ministerie van marine en kolonien, te worden medegegeven, op deze onkostrekeningen welke echter niet justificatoire bijlagen zullen vergezeld zijn, behooren te zijn verhandeld, alle betalingen en verstrekkingen voor ver dezelve op het tijdstip van het vertrek van ieder daarbij betrokken oorlogsvaartuig, bij den hoofd-administrateur bekend waren of hebben kunnen verhandeld worden; terwijl van alle nadere bekend wordende betalingen of verstrekkingen eene suppletoire onkostrekening zal geformeerd en bij gelegenheid, mede door middel van den kommandant en directeur, aan het ministerie opgezonden worden.

art. 78. De in het voorgaande artikel vermelde onkostrekeningen zullen door den kommandant van het vaartuig voor accoord moeten geteekend worden, ten welken einde de dezelve gehouden zijn zal om deze onkostrekening vóór zijn vertrek, en wel bij het hoofd-bureau der marine, met zijne hantekening en accoordbevinding te voorzien; terwijl hem, des verkiezende, gelegenheid moet gegeven worden, om zich van de juistheid der opgebrachte posten te overtuigen, waartoe hij zich in tijd en schriftelijk aan den kommandant en directeur hebben te adresseren.

art. 79. De hoogste civiele autoriteiten op de buitenbezittingen zullen verder gehouden zijn, om naar aandrang van het bepaalde bij besluit van Kommissaris Generaal in dato 1 oktober 1816 no. 38 (staatsblad no. 15) aan den hoofd-administrateur intezenden eenen generaalstaat van alle door een tot het Nederlandsch Oost-Indisch eskader behoorend oorlogsvaartuig, in hunne gouvernementen of residentien gemaakte kosten, welke staat door den kommanderenden officier van zoodanigen bodem voor accoord moet zijn geteekend.

art. 80. Op de buitenetablissemten (*Amboina* uitgezonderd, alwaar de equipagiemeester zulks ambtshalve moet nagaan,) zal de hoogste civiele autoriteit, alvorens eenige betaling aan den kommanderenden officier van eenig koloniaal oorlogschip of vaartuig te doen, gehouden zijn, zich te overtuigen dat de administratie over de verlopen maand behoorlijk aan het marine departement is ingezonden.

art. 81. Alle aanvragen om betaling of verstrekking ten behoeve van koninklijk Nederlandsche en koloniale schepen en vaartuigen, op plaatsen buiten *Java* en *Madura* gelegen, zullen in *kwadruplo* moet opgemaakt en aan de hoogste civiele autoriteit aangeboden worden, die na dezelve zoo veel mogelijk geëxamineerd en met de bestaande reglementen accoord bevonden te hebben, de betaling en verstrekking zal doen gevolg nemen.

Op *Amboina* alwaar zich een equipagiemeester bevindt, zullen gemelde aanvragen vooraf aan dien ambtenaar moeten gepresenteerd worden, die dezelve examineert, verifieert en na accoord bevinding en registratie aan de hoogste civiele autoriteit aanbiedt, ten einde de betaling of verstrekking te doen bewerkstelligen.

art. 82. De geldelijke aanvragen in het voorgaande artikel vermeld, zullen door de civiele autoriteiten welke de betalingen hebben gedaan, of daartoe bij ordonnantie last hebben gegeven, na voor voldaan te zijn getekend, in *duplo* aan den hoofd-administrateur worden ingezonden en de twee anderen, door hen worden aangehouden, om daarvan bij hunne verantwoordingen het noodig gebruik te maken. Bij de inzending der evengemelde aanvragen aan het hoofd-bureau der marine, zullen de civiele

(Zie verder het tweede bijvoegsel.)

Tweede Bijvoegsel der Javasche Courant.

ZATURDAG, den 22sten Augustus 1829.

de autoriteiten den hoofd-administrateur nauwkeurig opgeven, in hoe verre aan dezelve is voldaan geworden.

art. 83. Bij de materiele verstrekkingen op de buitenbezittingen ten behoeve der nederlandsche en koloniale vaartuigen, wordt door de civiele autoriteiten achtervolgd het bepaalde bij besluit van den Luitenant Gouverneur Generaal, in dato 29 februarij 1828 no. 1 (staaasblad no. 1.) met dien verstaande, dat vermits de marine op de buitenetablissemerten geene ambtenaten heeft, welke de bevoegdheid bezitten om de bedoelde verstrekkingen te regulariseren; gemelde civiele autoriteiten de opgemaakte globale en specifieke verzamelingstaten, voorzien van alle justificatoire bescheiden, zullen inzenden aan den directeur van 's lands producten en civiele magazijnen, ten einde dien ambtenaar in staat te stellen, voor de verdere regularisatie met het marine departement het noodige te verrigten, en wijders de geregulariseerde specifieke verzamelingstaten te voegen bij de aan de algemeene rekenkamer ingediend wordende verantwoordingen, van de daarbij betrokken civiele autoriteiten.

art. 84. Goederen welke door de koloniale en nederlandsche oorlogsvaartuigen op de buiten-bezittingen aan de civiele of militaire magazijnen worden afgeleverd, zullen door eene, daartoe door de hoogste civiele autoriteit te benoemen commissie geinspecteerd, de geheel onbekwaam bevondende, bij publieke veiling verkocht en de reparabele of nog bruikbare, tegen taxatie bij de civiele of militaire magazijnen ingenomen worden; zullende zoodanige bruikbare goederen, welke niet mogten benoedigd zijn, voor de te doene verstrekkingen, bij voorkomende scheepsgelegenheid, naar Java worden gezonden, ten einde door het departement van marine op de getaxeerde waarde weder te worden overgenomen.

art. 85. Van de processen-verbaal, vendurollen en taxatierollen van op die wijze afgekeurde, verkochte of bij de civiele en militaire magazijnen ingenomen goederen, zal door de hoogste civiele autoriteit één stel aan den hoofd-administrateur der marine moeten gezonden worden, ten einde de regularisatie daarvan te kunnen doen plaats hebben en de oorlogsvaartuigen voor de door hun afgeleverde objecten, bij de controles van het hoofd-bureau te kunnen crediteren.

art. 86. Daar het van het hoogste belang is dat het hoofd-bureau der marine zoo spoedig mogelijk bekend gesteld worde met alle de ten behoeve van het marine departement op de buiten-bezittingen gedane geldelijke betalingen en materiele verstrekkingen, zoo zullen de hoogste civiele autoriteiten, op hunne personele verantwoordelijkheid gehonden zijn, alle de in de voorgaande artikelen vermelde stukken zoo spoedig mogelijk, immers met iedere scheepsgelegenheid, naar Java optezenden, zullende de hoofd-administrateur der marine, bij afdien deze autoriteiten daaromtrent in gebreke mogten blijven, het Gouvernement daarvan kennis geven, met verzoek daarin te willen voorzien.

art. 87. Buiten en behalve de in deze instructie reeds genoemde registers, controles enz., zullen door den hoofd-administrateur nog worden aangehouden, de navolgende boeken, als:

- a. Een generaal stamboek van alle officieren, kadets, stuurlieden enz., ingerigt volgens model litt. G. C.
- b. Een generaal stamboek van de europesche onder-officieren en manschappen tot de koloniale marine behoorende, volgens model litt. D. D.
- c. Een boek waarin alle de ambtenaren, respectivelijk behoorende onder de administratie der marine, ieder een hoofd zullen hebben, aanwijzende derzelver kwaliteit, traktementen en emolumenten, het besluit hunner aanstelling, den tijd waarop zij in functien getreden zijn, dien van hun ontslag of overlijden, en het bedrag der maandelijksche inhoudingen voor delegatien, voorschotten enz., ingerigt volgens model litt. e. e.
- d. Een registratie-boek van al de koloniale schepen en vaartuigen, met vermelding van derzelver oorsprong, aanbouw, vertimmeringen, bewegingen en verrigtingen, volgens model litt. f. f.
- e. Een registratie boek van alle bij hem inkomende voldane aanvragen, volgens model litt. g. g.
- f. Een register op alle nitbetaalde tafelgelden aan de officieren der Nederlandsche marine, volgens model litt. h. h.

art. 88. Wijders zullen door den hoofd-administrateur worden ingediend.

1°. Aan het Gouvernement.
Wekelijks.

a. Een rapport der verrigte werkzaamheden op 's lands timmerwerven.

Maandelijks.

b. Een generaal rapport van het etablissement *Onrust*, om de zes maanden.

c. Een staat in duplo van alle veranderingen voorgevallen bij het personeel der koloniale marine gedurende het afgelopen halfjaar, volgens model litt. i. i.

d. Een staat in duplo van alle door de weeskamers t'likwidatie gebragte boevels van overledene officieren onder-officieren en manschappen der koloniale marine.
Jaarlyks.

e. Een staat in duplo van de krachtens besluit van den Gouverneur Generaal, in dato 2 januarij 1821 no. 10 nitbetaalde gelden voor halve afrekening aan Nederlandsche in koloniale zeedienst overgegangene manschappen, volgens model litt. k. k.

2°. Aan den Directeur Generaal van Finantien.

Op den 10den van elke maand.

Een staat van alle bij het departement der marine gedane inhoudingen voor delegatien in Nederland, gezijrende eene afgelopen maand (volgens model litt. l. l.)

Aan de Algemeene Rekenkamer op het by art. 89 dezer instructie bepaalde tijdstip.

Eerstelyk: Afschriften van de ondervolgende bij het marine departement aangehouden wordende registers, afgesloten onder ultimo van ieder kwartaal.

a. Van de registers der verleende ordonnancien van betaling op 's lands kassen van Java en Madura ten behoeve der Nederlandsche en koloniale marine, mitsgaders ten behoeve van het etablissement *Onrust*.

b. Van de registers der verleende ordonnancien van storting ten behoeve der Nederlandsche en koloniale marine, mitsgaders ten behoeve van het etablissement *Onrust*.

c. Van de registers der geregulariseerde verstrekkingen gedaan uit de magazijnen van andere departementen ten behoeve der Nederlandsche en koloniale marine mitsgaders ten behoeve van het etablissement *Onrust*.

d. Van de registers der geregulariseerde verstrekkingen gedaan door de koloniale en Nederlandsche marine ten behoeve van andere departementen.

e. Van de registers der op de buitenbezittingen gedane betalingen en geregulariseerde verstrekkingen ten behoeve van de Nederlandsche en koloniale marine, voor zoo ver de stukken daartoe betrekkelijk bij het marine departement ingekomen zijn, of zijn kunnen verhandeld worden.

Bij welke registers zullen overgelegd worden alle de verificatoire bescheiden welke tot grond der geordonnanceerde betaling, storting of regularisatie, hebben gediend.

Ten tweeden. Een staat van alle gedane inhoudingen op de traktementen en emolumenten der ambtenaren en officieren mitsgaders op de soldjen der europesche onder-officieren en manschappen behoorende tot het departement der koloniale marine, ingerigt volgens model litt. M. M.

Ten derden. De gedurende het afgelopen kwartaal bij hem ingekomen geëxamineerde en gecontroleerde verantwoordingstukken der koloniale schepen en vaartuigen als:

- a. De maandelijksche verantwoordingen van levensmiddelen.
- b. De maandelijksche kruidrapporten.
- c. De maandelijksche veranderinglijsten.
- d. De driemaandelijksche verantwoordingen van scheeps- en artillerie behoeften, waarbij de maandelijksche, verbruiklijsten en verder daartoe betrekkelijke stukken als justificatoire bescheiden zullen worden overgelegd.

art. 89. De in het voorgaand artikel vermelde stukken zullen aan de algemeene rekenkamer worden ingezonden, binnen 45 dagen na den afloop van ieder kwartaal en zulks op eene boete van f 10 (tien) guldens voor ieder dag verzuim.

art. 90. De betalingen en regularisatie welke na den afloop van een dienstjaar nog bewerkstelligd worden, zoodmede de stukken welke na de inzending der verantwoordingen over het vierde kwartaal van dat dienstjaar, nog van de buitenetablissemerten mogten inkomen, zullen op voorschreven wijze, successievelijk, *suppletoir* aan de algemeene rekenkamer worden verantwoord.

art. 91. De hoofd-administrateur zal na de

verantwoordingen met dezelfde bijlagen van de marine
kluizen equipage- en timmerwerven te hebben ontvan-
gen en na daarvan het noodig gebruik te hebben ge-
maakt, die almede aan de algemeene rekenkamer indie-
n, uiterlijk 15 dagen na dat dezelve bij hem zullen
ontvangen, met opgave van den tijd waarop dezelve
hem zijn ingekomen, en mededeeling der aanmerkin-
gen welke daarop bij deszelfs departement zijn gevallen.
art. 92. De hoofd-administrateur der marine en de
aan hem onder geschikte hoofd-kommissies, zullen bij de aanvaar-
ing hunner bedieningen, de eerste in handen van den
Gouverneur Generaal, en de andere in handen van den
Raad van justitie afleggen, den navolgenden eed.

Voor den hoofd-administrateur.

« Ik verklaar en zweer, dat ik, om tot hoofd-administra-
teur der marine te worden benoemd, aan niemand wie
hij zij, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam
of voorwendsel ook, eenige giften of gaven, beloofd of
gegeven heb, noch belooven of geven zal.»

« Dat ik, naar mijn best vermogen alles zal aanwenden,
om Z. M. marinewerven en magazijnen steeds in goeden
staat te onderhouden en te doen onderhouden; dat ik
in alle zaken aan mijn administratief beheer toevertrouwd,
het belang van den lande op de best mogelijke wijze zal
behartigen en zorgvuldig waken tegen alle pligt verzuim,
overtreding of verkeerde practijken van de officieren en
ambtenaren tot de koloniale marine behoorende, ter
zake van de aan hunne zorg en verantwoording toever-
trouwde gelden en goederen; en dat ik met alle ge-
trouwheid zal nakomen de bevelen welke mij door den
Gouverneur Generaal zullen worden gegeven, alsmede
de voorschriften bij mijne instructie voorkomende, of
welke daarin nog nader zullen worden gemaakt.»

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!

Voor den hoofd-kommissies.

« Ik verklaar en zweer! enz.»
« Dat ik de bevelen mij door den hoofd-administrateur
der marine gegeven wordende, getrouwelijk zal achter-
volgen; dat ik denzelven in zijne werkzaamheden zoo veel
mogelijk zal behulpzaam zijn en naar mijn best vermo-
gen zal bejagen tot bevordering van 's lands be-
lang en Z. M. dienst; dat ik daarbij met alle ver-
antwoordelijkheid zal waken, dat de administratie van het
hoofdbureau der marine, steeds op eenen geregelden
en effen voet worde bij gehouden, en dat ik ten dien
einde zal zorgen, dat de boeken en registers tot de
administratie betrekking hebbende, steeds behoorlijk
worden bij geschreven; de verantwoording en verdere
periodieke stukken, door het hoofdbureau volgens deze
instructie intedienen, op de bepaalde tijdstippen gereed
te zijn, en dat in een en ander (buiten onvermijdelijke
noodzakelijkheid) geen achterstand ontsta.»

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!

art. 93. Door deze instructie wordt geene verandering
gemaakt in de instructien, vermeld sub 2, 3, 4 en 5, be-
hoorende tot de resolutie van den Gouverneur Generaal, in
Raad, de dato 3 december 1822 no. 10 (staatsblad no. 51)
dan voor zoo verre eenige daarin voorkomende bepalingen
bij deze instructie of vroegere veranderingen expresselijk
mogten zijn ngetrokken of gealtereerd.

Gearresteerd.

TJIPANNAS, den 24sten juli 1829.

De Minister van Staat, Kommissaris
Generaal over Nederlandsch Indië,
LD. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Door Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kom-
missaris Generaal, zijn de volgende dispositien ge-
nomen:

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD.

Tot 2de kommissien ter algemeene secretarie, de 1ste kler-
ken bij dat departement D. O. Bekking en W. J. M. van Schmid.
Tot ontvanger der inkomende- en uitgaande regten te Ban-
jermassing, L. J. Jeskel, thans 2de daarwaarder bij den raad
van justitie te Batavia, en zulks in plaats van den ontvanger
A. A. Nolef, als zoodanig ontslagen.

HONORABEL ONTSLAGEN:

De pakhuismeester op Japan, J. P. van Overmeer Fisscher.
Voorts heeft het Zijne Excellentie behaagd, bij besluit van
den 13den dezer no. 10, de functien van auditeur militair in
de 2de groote militaire afdeeling, gedurende den oorlog op
Java, op te dragen aan den ambtenaar op wachtgeld Mr. A.
A. van Tolon.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM, den 3den april jl.

Het dagblad van Paramaribo behelst, op hoog gezag,
verslag, 't welk de groote jury van St. Christophe, ter ge-
genheid van het onderzoek eener misdaad van zee-rooverij
het hof aldaar heeft voorgelegd. Uit hetzelfde blijkt, dat
de jury is voorgekomen, dat verscheidene personen van
Thomas en van St. Eustatius zich verdacht hebben gemaakt
van de hand te hebben geleend tot het aanmoedigen en
dersteeunen van deze zee-rooverij.

In 1827 is van Baltimore te St. Thomas gekomen eene sch-
ner, genaamd Bolivar, welke aldaar en vervolgens op St. E-
stadius volk aan boord heeft genomen, en welker naam daar
veranderd is in dien van *las Damas Argentinas*, terwijl de
zagvoerer zich daartoe bediende van eene commissie van Bo-
nos Ayres van 1826. In november van 1827 is dit vaartuig
de hoogte van de westersche eilanden gaan kruisen, en daarna
de spaansche kust, en heeft het onderscheidene prijzen gema-
akt. Van daar terug gekeerd naar St. Thomas en St. Eustatius, heeft
het op laatstgenoemd eiland een hollandschen zeebrief weten
erlangen, en heeft men op die wijze middel gevonden, om
lading van een der prijzen, in Rio Janeiro te huis behoorende
op het eiland Saba, overteschepen.

In Mei 1828 is de schoner voor een tweeden kruistogt uit-
rust te St. Thomas, onder bevel van den kapitein Buysan,
heeft zij te dien einde voor St. Eustatius weder volk aan boord
bekomen. Na het verlaten van dat eiland, heeft de kapitein
nieuw de vlag van Buenos Aijres geheschen en zijne commissie
van 1826 veranderd in eene van 1828, en na het plunderen van
een paar vaartuigen heeft hij op zekeren avond vermeersterd
de engelsche brik *Carraboo*, ter zake waarvan de equipage te
Christophe is te regt gesteld.

Deze brik is als prijs naar St. Eustatius opgezonden, en
het gerucht daarvan heeft de gouverneur van St. Christophe zij-
nen aide-de-camp, den luit. koll. Harper, derwaarts gezonden
ten einde het vaartuig op te eischen, zoo het hem bleek, dat
het engelsch eigendom was. Op genoemd eiland gekomen,
gemelden heer Harper berigt geworden, dat de brik in de haven
voor Saba was aangekomen, doch door de nederlandsche ge-
zagvoerers was aangehaald als een verlaten bodem.

De bijzonderheden, welke de heer Harper omtrent deze aan-
komst heeft vermeld, komen hierop neder: » In Augustus is de
brik voor St. Eustatius gekomen en heeft zij met den wal ge-
meenschap gehad; alstoen heeft zij van daar aan boord gekre-
gen twee brieders, van den heer John Martins, welke te vore
als agent van *las Damas Argentinas* was benoemd, en is
naar Saba gezeild. Aldaar heeft het prijsvolk den bodem ge-
ruimd; — is hetzelfde naar St. Bartholomeus vertrokken, en
heeft het de brik in 't bezit gelaten van de voornoemde perso-
nen. — Deze omstandigheden, van elders gestaafd, schijnen de
jury te hebben overtuigd, dat het verlaten van den bodem niet
meer is geweest dan een voorwendsel, om de brik voor het
land te kunnen brengen.

Na eene onderhandeling van ettelijke dagen heeft de heer
Harper de brik niet magtig kunnen worden, dan met achterlat-
ting van een deel der lading, 't welk als strandregt werd ge-
reclameerd, en waar omtrent hij zich de beslissing van den
gouverneur van Suriname heeft voorbehouden; — en heeft he-
hem niet kunnen gelukken tegen deze handelwijze protest te
doen aantekenen.

Sedert is het aan het engelsch koningschip *Victor* gelukt, de
schoner *las Damas Argentinas*, koers houdende naar St. Eus-
tadius, optesporen en tot in de haven te vervolgen, en is de-
zelfde als toen, op de vordering van kapt. Lloyd, de *Victor*
commanderende, aan denzelven overgegeven. — Genoemde ka-
pitein heeft verklaart, dat de gezagvoerer van St. Eustatius,
de heer Richardson, hem in den beginne heeft verzekerd, niet
te hebben geweten, dat de *Carraboo* door de meergenoemde
schoner was genomen, maar dit naderhand hebben moeten er-
kennen; — dat deze gezagvoerder des nachts het volk van zee-
ker fransch vaartuig, 't welk de heer Harper had willen hood-
ren, betrekkelijk deze zaak, van het eiland heeft weg gezon-
den; — en dat eindelijk een deel der lading van de brik, voor-
zien van de engelsche merken, in het pakhuis van den boven-
genoemden agent zijn gezien.

De Jury eindigt haar verslag met de aanmerking, dat zij
zich tot hetzelfde genoopt heeft gevonden door de overtuiging
dat hieden, die de zee-rooverij begunstigen, zich even schuldig
maken, als de genen, welke zelve de misdaad plegen.

— 6den Januarij is de nederlandsche oorlogs-brik de *Val-
kapt. van Es*, met depeches, betrekkelijk de zaak van de *Car-
raboo*, te St. Christophe aangekomen.

(Haarlemsche courant van 4 april jl.)

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN, den 1sten April jl.

De bill, ter emancipatie van de belijders van den r. katholieke
godsdienst, is in den nacht van maandag op dinsdag in he-
huis der gemeenten voor de derde maal gelezen, en heeft alzoo
bij dat gedeelte der wetgevende magt van Groot-Brittannie het
volledig beslag erlangd. Zij is dadelijk door den heer ministe-
Peel en andere leden naar het hoogerhuis gebracht en bij hetzelve
ingediend.

LONDEN, den 4den april jl.

Donderdag heeft het hoogerhuis de beraadslagingen over de tweede lezing van de bill, betreffende de emancipatie van de belijders van den r. k. godsdienst, begonnen. De hertog van Wellington heeft den maatregel verdedigd, met eene aanspraak, welke van beide de partijen, wegens de opregtheid der in zelve vermelde gevoelens, wordt geprezen. Hij heeft beweerd, dat de maatregel noodig is geworden door den toestand, in welchen Ierland zich thans bevindt; — hij heeft eenige omstandigheden aangehaald, welke uit dien toestand zijn geboren geworden, welke, naar zijn inzien, zonneklaar bewijzen, dat de groote meerderheid der bevolking van dat eiland het genot verlangt van die regten, op welke zij aanspraak meent te moeten maken. Naar zijn oordeel zoude eene verdere weifeling aan de zijde van het ministerie den toestand van Ierland groote belemmeren, en de raddraaiers daar te lande doen voldoen bij maatregelen, welke indedaad de wet krachteloos, en regeringloosheid onvermijdelijk en de verwarring algemeen zoude maken.

Na eenmaal te hebben aangenomen, dat men gehoor moest geven aan de verordeningen der iersche katholieken, heeft hij beweerd, dat in de gegeven omstandigheden de voorgedragene maatregel de beste was; — dat eene gedeeltelijke toegeslijkheid wel verre van de gemoederen te bezadigen, de vorderingen zoude hebben verhoogd. Hij heeft de emancipatie, zonder eenige andere dan de onvermijdelijkste uitsluiting, de voorkeur gegeven boven elken anderen maatregel, bij welchen de kroon eenigen invloed zoude erlangen over de katholieke toestelijkheid, en heeft tevens deze omstandigheid aangevoerd, als een bewijs, dat Z. M. ministers verre zijn van het denkbeeld, om den regtstreekschen invloed van de kroon uittebreiden. — Hij heeft echter tevens in het midden gebragt, dat, met de emancipatie te verbinden aan eene verhooging van het kiesrecht, men, met de regten der r. katholieken uittebreiden tevens derzelve vermogen zoude verkorten.

Naar zijn oordeel was het gewigtigst oogmerk der emancipatie het herstel der rust en eendragt in Ierland. Hij verklaarde zich tegen elken maatregel, om den tegestand der r. katholieken daarte lande met geweld te bedwingen; hij wilde wel toegeven, dat zijlieden niet bestand zouden zijn tegen 's Konings gouvernement, maar meende tevens, dat men alsdan gevaar liep van een burger oorlog; — eene ramp, ten aanzien van welke hij aanmerkte, dat hij een groot deel zijns levens in den oorlog had doorgebragt, en wel in den burger-oorlog, maar dat hij gaarne zijn leven veil had, bij aldien hij zijn liebaar vaderland door deze opoffering, slechts gedurende eene enkele maand, voor een zoodanig onheil konde bewaren.

den 11den april jl.

De tegenstanders van de emancipatie hebben nog eenige pogingen aangewend, om de bill, daartoe strekkende, bij de overweging harer bijzondere bepalingen, te veranderen en in hare voornaamste beschikkingen krachteloos te maken, doch deze pogingen zijn met dezelfde meerderheid afgewezen, met welke de tweede lezing der bill is geboden, en in de bijeenkomst van het hoogerhuis van gisteren is, met de zeer aanzienlijke meerderheid van 104 stemmen, besloten, dat de bill voor de derde reize zal worden gelezen; weshalve de gewichtige maatregel, die tot dus verre in het hoogerhuis eenen getadigen tegenstand heeft gevonden, ook in hetzelfde zijn volgendig beslag heeft erlangd. De met de bill ter emancipatie in verband staande bill ter verhooging van het kiesrecht in Ierland, is in het hoogerhuis aangenomen, zonder dat men tot eene stemming heeft behoeven overtegaan.

De voorstanders van den maatregel vermeenen, dat eene zoo afdoende meerderheid in beide de huizen van het parlement Z. M. het uitvaardigen van de bill gemakkelijk zal maken.

den 11den april jl.

De benoeming van den heer Robert Gordon, als buitengewoon ambassadeur en gevolmagtigd minister van Groot-Brittannië bij de Verhevene Porte, is dezer dagen officieel aangekondigd. Den 10den is deze staatsman met eene stoempakket van Dover naar Calais overgestoken, ten einde zich verder naar Napels te begeven.

— De geleider van de jonge Koningin van Portugal, graaf de Barbacena, is dezer dagen van Laleham in de hoofdstad gekomen; hij heeft conferentien gehouden met den portugeeschen en met den braziliaanschen gezant, en daarna met den britschen minister van buitenlandsche zaken.

— De ministeriele papieren melden, dat het zeker is, dat Z. M. den Koning de bill ten emancipatie van de belijders van den r. k. godsdienst op maandag den 13den met zijne handteekening zal bekrachtigen, en alzoo als eene staatswet uitvaardigen. „Het komt er thans op aan meent een der bladen, welke zich tot het laatste toe tegen den maatregel heeft verzet om de wet, zoodra zij eenmaal is uitgevaardigd, zoo heilzaam mogelijk te doen zijn, en in dezen te volgen den raad van graaf Eldon zelve, die, ofschoon een der allerhevigste tegenstanders van de emancipatie, zich bij de laatste beraadslaging over dezelve aldus heeft uitgelaten: „Ik verklaar plegtig, dat, zoodra de bill eenmaal zal uitgevaardigd wezen, ik mij verpligt zal rekenen, om, hoe diep mijn tegenstand ook moge geworteld zijn, uit al mijn vermogen de onrust, die zij heeft doen geboren worden, te helpen stillen; om de verbittering, tot welke zij aanleiding kan hebben gegeven, uit den weg te ruimen, en mijne landgenoten te helpen, dat, hoezeer men zich ook in het parlement tegen eenigen maatregel moge verklaren, men zich aan denzelve niet moet onderwerpen, zoodra zij eene lands-wet is geworden.”

den 15den April, jl.

Maandag 13den heeft Z. M. de Koning de bill tot emancipatie van de belijders van den r. k. godsdienst, met zijn handteekening, bekrachtigd, alsmede de bill, bij welke het kiesrecht in Ierland wordt verhoogd. Den 23sten aanstaande zullen dezelve alzoo kracht van wet erlangen.

(Haarlemsche courant. van 7, 14, 16 en 18 april jl.)

FRANKRIJK.

PARIS, den 31sten maart jl.

Z. M. de Koning heeft eenige nieuwe verordeningen voorge-schreven voor de koninklijke school ten behoeve der zeediende en heeft gelast, dat die school den naam zal dragen van voorbereidende school voor de zeedienst.

— Men verzekert als nu zeer stellig, dat de heer *dela Ferron-naye* verzocht heeft, om als minister van buitenlandsche zaken te worden ontslagen, — en dat dien ten gevolge reeds in Konings raad over een opvolger is geraadpleegd.

— Z. M. de Koning heeft, bij ordonnantie, de protestantsche maatschappij van onderlinge hulpbetooning erkend als een geesticht van algemeen nut — Het oogmerk dezer maatschappij is, dat lieden der geringere klasse elkander, in geval van ziekte, geneeskundige hulp en eenigen onderstand waarborgen.

— Men meldt, dat den 25sten maart weder eene korvet met de peches uit Griekenland te Toulon is aangekomen. — Men verzekert bij voortdaring, dat de president van Griekenland geen geld meer van het fransche gouvernement kan bekomen, zoolang hij den overste *Fabvier* geene noodige volmagt geeft, om eene regelmatige krijgsmagt interigten en aantevoeren. Aan den anderen kant schijnt genoemd legerhoofd veel moeite te hebben om zijn gezag bij de opperhoofden van Morea te doen gelden, en men verzekert, dat met bovengenoemde korvet de tijding is aangebragt, dat hij een tweegevecht heeft gehad met zeker grieksch opperhoofd, *Perdiccas* genaamd, en denzelve in de borst heeft gekwetst.

(Haarl. courant van 14 april jl.)

Van Curacao wordt onder dagteekening van den 8sten februari 1829 gemeld, dat op den 29sten december ll., de luitenant kolonel der genie, *J. C. Ninaber*, aan den directeur van gemelde kolonie plegtstatig heeft overgegeven, het onder zijne directie gebouwde en afgewerkte fort op den linkeroever bij den ingang der haven. De Nederlandsche vlag is op dit nieuwe fort geplant, en door het hoofd fort *Amsterdam* met 21 kanonschoten begroet geworden.

Men verneemt van *Tripoli* in *Barbarijen*, dat er in den loop der maand december ll. een hevig geschil heeft plaats gehad, tuschen de Regering van *Tripoli* en het consulaat Generaal van Brittannië. Men had de Engelsche vlag reeds weggenomen, en de belangen der Engelsche ondordanen gesteld onder de bescherming van het consulaat der Nederlanden.

Echter heeft de verschijning te *Tripoli* van een schip van het Nederlandsch Eskader in de Middellandsche Zee, veel toegebragt om den pacha tot andere gedachten te brengen, en het verlangen van den Britschen consul intewilligen. Dientengevolge is de vlag weder op nieuw geplant en door de forten en het Kasteel met 33 kanonschoten begroet geworden. De pacha heeft bij deze gelegenheid den heer *Cliffort Kocq van Breugel* consul der Nederlanden, als een bewijs van erkenning voor zijne bemiddeling in deze zaak, met eene prachtige sabel vereerd.

(Gazette des Pays Bas.)

MENGELINGEN.

STAAT der bevolking van het Koninkrijk der Nederlanden op den 1sten januari 1828, getrokken uit het jaarboekje voor 1829.

PROVINCIE N.	Getal der bevolking.	Oppervlakte der buinters (hectars).	Bevolking per 100 buinters.
Noord-Brabant,	352,551	495,000	67,2.
Zuid-Brabant,	499,728	296,000	168,8.
Limburg,	328,234	482,475	68,0.
Gelderland,	293,396	527,000	55,6.
Luik,	347,625	304,411	114,2.
Oost-Vlaanderen,	708,705	298,370	237,5.
West-Vlaanderen,	575,807	317,438	181,4.
Henegouwen,	567,300	371,638	152,7.
Noord-Holland,	391,586	230,000	170,3.
Zuid-Holland,	453,818	278,506	162,9.
Zeeland,	133,932	161,440	82,9.
Namen,	193,845	346,198	56,2.
Antwerpen,	338,294	282,294	119,8.
Utrecht,	122,213	131,500	92,9.
Vriesland,	200,332	250,000	80,1.
Overijssel,	165,936	329,843	50,3.
Groningen,	153,982	194,470	79,2.
Drenthe,	59,915	226,279	26,5.
Luxemburg,	298,655	680,000	42,9.
Totaal	6,166,854	6,202,662	Gen. 99,5.

In een der *Vaderlandsche maand-werken* vinden wij het volgende:

OVER WERKTUIGEN EN FABRIKEN.

De broedeloosheid van geheele klassen van Staatsburgers, welke de invoering van fabriekwerktuigen hier en elders veroorzaakt heeft, in onze dagen, bijzonder bij den grootsten hoop, vooroordeelen daartegen, zelfs in vreemde landen verwekt; welke gelijk bij voorbeeld *Engeland*, aan deze werktuigen den tegenwoordigen bloei hunner nijverheid te danken hebben. De nuttigheid der werktuigen bestaat, voornamelijk daarin, dat de natuur, hier, door dan menschelijken geest schijnbaar beheerscht en tot medearbeid gedwongen te worden. Sedert derzelve invoering kan, door levenloze lichamen, volkomener en met geringer kosten voortgebragt worden hetgeen anders alleen door menschen handen, en wel minder volmaakt en bruikbaar te voorschijn komt.

Men kan boomwol met de vingers en met machines spinnen, doch de vingers kunnen de draden nooit zulk eenen graad van fijnheid en gelijkheid geven, als de spinmachine. De laatste kunnen ook daarenboven niet alleen veel meer werk, en tot veel minder prijs, dan de spinners leveren; maar ook produkten vervaardigen, die al de spinners der wereld niet in staat zijn, op gelijke wijze voortbrengen. De helft van Englands bevolking zou nauwelijks toereikende zijn, wanneer handen dat alles zouden spinnen, hetgeen tegenwoordig, door bijna 150,000 bij de machine aangestelde personen wordt voortgebragt; want honderd personen bij de spinmachinerij leveren volgens de opgave van *Memnich*, meerdere en betere waren, dan drie duizend der bekwaamste spinners. Alleen aan het gebrek van zoodanige nuttige werktuigen is het toetschrijven, dat de Duitse fabrieken in zoo menigvuldige takken van menschelijken arbeid met de Engelsche niet kunnen wedijveren. Het is wel niet te ontkennen, dat, door derzelve invoering, vele met de voortbrengselen van nijverheid werkzame arbeiders broodeloos zullen worden, en bij ontbrekende gelegenheid tot andere verdiensten, in verlegenheid geraken moeten; maar dit kwaad slechts voorbijgaande zijn, en wordt uit de voordeelen, welke de natie daarmit trekken, verre overtroffen. De door de machines voortgebrachte lagere prijs der waren heeft gewoonlijk op het meerdere verbruik van dezelve eenen zoo gewigtigen invloed, dat binnen korten tijd, niet alleen degenen, welke in den beginne buiten brood gezet zijn, maar ook vele anderen daardoor verdiensten verkrijgen. De ondervinding van alle tijden heeft dit bevestigd en eene uitmuntende bijdrage levert daartoe, bijzonder, de machine, welke bestemd is de koppen van een geschrift te vervaardigen, namelijk: *de drukpers*. In het oogensmerk, dat zij het eerst werd uitgevonden en daargesteld, moest zij eene menigte afschrijvers broodeloos doen worden, want men kan vaststellen, dat een eenig boekdrukker zoo veel werk levert, als 300 afschrijvers, men moet dus stellen dat 199 werkeloos werden. Maar de gemakkelijkerheid, met welke men de gedrukte boeken lezen kan, en de lage prijs voor welke men dezelve kan kopen, en de aanmoediging, welke deze uitvinding den schrijvers gaf, een groot aantal daarvan mitgegeven; dit alles te zamen genomen veroorzaakte dat, in zeer korten tijd, meerdere boekdrukkers aangesteld werden, dan er voorheen afschrijvers geweest waren. En kan men tegenwoordig uit het aantal, niet alleen der boekdrukkers, maar ook van alle personen, welke de boekdrukkunst werk verschaft, als bij voorbeeld, stempelsnijders, lettergieters, papiermakers, plaatsnijders, voerlieden, correctors, boekbinders en boekhandelaars niet besluiten, dat het aantal van de met de boekfabriekatuur werkzame menschen duizendmaal grooter is, dan voor de uitvinding der drukpers? — Eene regering, welke uit vrees voor de broedeloosheid van een gedeelte harer onderdanen, de invoering van fabriekmachines hinderpaleen in den weg stelt of dezelve geheel wil verbieden, zou niet alleen haar oogmerk geheel verijdelen, maar ook het kwaad veretgeren: want zoodanige maatregelen konden toch in geen geval, het gebruik der machine buiten's land verhinderen, de uitlandsche waren zouden door middel van derzelve lager prijs en beter goed, de vaderlandsche van de markt drijven, en dewijl alsdan van zelve de arbeiders zouden wegvallen, die anders bij de machines konden worden aangesteld, zoo moesten daardoor nog meer onderdanen buiten brood geraken. Eene wijze en werkzame regering kan het, voor het overige, niet aan middelen ontbreken, het kwaad, hetwelk bij de invoering der machine, in den beginne onvermijdelijk is, dadelijk in de geboorte te verstikken. Dewijl de tegenwoordige werkzaamheid der hierdoor, buiten broodwinning gebragte staatsburgers, meerendeels in handen arbeid bestaat, zoo biedt het staatsbestuur nog altijd een wijd veld tot gebruikmaking van de voortsbrengende krachten aan: want waar is het land te vinden, in hetwelk niet nog nieuwe, het algemeen welzijn bevorderende irrigatingen, als kanalen, straatwegen, enz. zijn daartestellen? De sommen, welke de Staat, in dit opzigt, genoodzaakt is op te offeren, mogen wel aanzienlijk zijn: het zijn echter alleen voorschotten, welke eens met woekerrenten zullen terug keeren, en, in plaats van den nationalen rijkdom te verzwakken, zullen deze kosten de krachtigste middelen zijn, om denzelven te verhoogen.

Uitvindingen en Ontdekkingen.

Behangzels van eene nieuwe soort, trekken op dit oogenblik te *Londen*, aller aandacht tot zich.

Dezelve worden vervaardigd van vischschubben, en geven eene schitterende vertooning, vooral in de Salons, waarvan de muren, met lusters verlicht zijnde, als met lichtvonken schijnen bezaaid te zijn. Door deze ontdekking heeft de vischhandel een geheel nieuw voordeel verkregen.

(*Journal de la Belgique.*)

In het dagblad *l'Industriel* leest men het volgende, om de uitvinding van een nieuw instrument genaamd *Polijtechtron* van den heer *Diets* (de zoon) piano maker te *Paris*.

Dit instrument heeft de gedaante van eene kleine vleugel en wordt op de zelfde wijze bespeeld; hetzelfde is te vergelijken gesteld uit 73 circelvormige strijkstokken, geplaatst op door den voet in beweging gebragt wordende as, de klaren bezitten de eigenschap om de 73 darm snaren, alle eenen metaallischen draad omwonden, met gemelde strijkstokken in aanraking te brengen; de strijkstokken zijn gemaakt leer, en bestrijken zich zelve met viool haarst.

Men kan zich gemakkelijk de voortreffelijke toonen voordere welke io wel geoeffende vingers op een klavier van 6 octaven kunnen voortbrengen; en het kan niet als overdreven worden beschouwd, als men zegt een concert te hooren, te vergelijken gesteld uit 10 bekwame vioollisten, altisten, bassisten en contra bassisten, daar waar men slechts eene gewone piano te hooren. Men zal binnen kort een *Polijtechtron* zien bij den heer *Diets* (de vader) instrument maker op de *Boulevard Laeken*.

(*Journal de La Belgique.*)

Volgens de laatste nieuws berichten zijn de volgende *Batavia* vertrokkenne schepen in *Nederland* aangekomen al te *Antwerpen* de schepen *DELPHINA*, kapitein *S. Brand* *PORTLAND*, kapitein *C. Moot* en *BENCOOLEN*, kapitein *S. M.*

SCHIEPSBERIGTEN. STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Aug. 17—Eng. schip *Flora*, J. Sheriff, van *Bengalen* den 6den mei, *Nieuw-Zuid-Wallis*, passagiers: de heer Mr. Prinsip, en kind, de heer Thompson, Higkeg en Nojls. — Fransche schip *Luceucia*, P. Mestre, *Mauritius* den 10den juli, naar *Batavia*, passagiers: de heeren *Guilled* en *Haak*.

BATAVIA.

Aangekomen.

Geen.

Vertrokken.

Aug. 20—schip *Buitenzorg*, T. S. Perrij, naar *Soerabaja*, passagiers: heeren J. W. Aston, W. Bucharan en vrouw. — brik *Indramajoe*, *Oedjan*, naar *Indramajoe*.

SAMARANG.

Aangekomen.

Aug. 12—brik *Dorothea*, A. Riggs, van *Soerabaja* den 8sten augustus, passagiers: de heeren F. C. Tharup, J. Ricket, mevrouwen *Lotten* en *S.* *genberg*.

Aug. 13—Arab. brik *Joseph*, Abdul Hamit, van *Tagal* den 6den augustus. — stoomboot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, van *Batavia* den 10den, met Zr. Ms. troepen. — brik *Ondernemer*, W. Borgen, van *Soerabaja* den 10den dito, met Zr. Ms. troepen.

Aug. 14—brik *Dorothea*, Badendick, van *Batavia*, *Indramajoe*, *Cher* en *Tagal* den 17den juli.

Vertrokken.

Aug. 12—schoener *Dolphiin*, C. Kemish, naar *Batavia*. — Arab. schip *Barie*, F. Deune, naar *Batavia* en *Riouw*, passagiers: de heeren *Jouk* en *Kock*.

Aug. 14—schip *Pfesperance*, Worthington, naar *Soerabaja*, passagier: vrouw *Smith*. — brik *Dorothea*, A. Riggs, naar *Batavia*, met Zr. Ms. troepen.

Aug. 15—bark *Regret*, J. Kerr, naar *Soerabaja*.

SOERABAJA.

Aangekomen.

Aug. 15—bark *Sheva*, Said Alie Habassij, van *Banjermassing*.

Vertrokken.

Aug. 11—brik *Joseph*, Sech Achmat, naar *Banjermassing*.

ADVERTENTIEN.

De waarnemende Algemeene Secretaris, brengt bij de ter kennis van het algemeen dat, op den 24sten dezer den dag van 's Konings verjaarfest, des voormiddags 11 ure, door Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, in het Paleis, audientie zal worden verleend, te einde de onderscheidene kollegien en departementen en corps, en wijders alle burgerlijke en militaire autoriteiten en ambtenaren, benevens de partikuliere personen in de gelegenheid te stellen om hunne gelukwenschingen ter gelegenheid van Zijner Majesteits geboortedag aan Zijne Excellentie aantebieden; wordende wijders ten overvloede bij deze bekend gemaakt dat dien dag geen bureauwerkzaamheden zullen worden verrigt.

De Waarn. Algemeene Secretaris voornoemd
Batavia, den 20sten aug. 1829. J. DU PUIJ.

—Voor rekening van het Gouvernement, zal, op zaterdag den 22sten dezer, voor 's lands kleeding pakhuizen alhier des voormiddags te 10 ure, in het openbaar worden geveild, de navolgende partijen vogelnestjes, als:

4 kisten of 2 pikols, 1ste soort.

5 dito of 2½ dito 2de dito.

8 dito of 4 dito 3de dito.

De verkoop geschiedt tegen betaling van de helft in zilveren munt, en de weder helft in zoodanige munt als de koopers zullen verkiezen.

De betaling moet geschieden binnen tien dagen na den verkoop.

De koopers zullen niet bezwaard worden met vendesalaris, doch zullen voldoen het 1 per mille, benevens

(Zie verder het derde bijvoegsel.)

Derde Bijvoegsel der Javasche Courant.

ZATURDAG, den 22sten Augustus 1829.

van zegel, zoo als bij den verkoop van 's Lands producten is bepaald.

aflevering der vogelnestjes zal niet eerder geschieden na dat de betaling is gedaan.

De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,
Batavia, J. C. REIJNST.
19den aug. 1829.

voor rekening van het Gouvernement, zal op dinsdag 25sten dezer, voor 's lands civiel kleeding pakhuys te Batavia, des voormiddags te 10 ure, in het openbaar en geveild bij kavelingen van 25 pikols, eene partij van 40 pikols garioffel nagelen.

verkoop zal geschieden tegen betaling van zoodanig aanbod, als de koopers zullen verkiezen.

De betaling moet geschieden binnen 10 dagen na den verkoop.

De gekochte nal niet worden afgeleverd dan na gedaane betaling.

De verkoop geschiedt onder de speciale voorwaarden, die nagelen naar geene andere plaats mogen worden vervoerd, dan naar Indië, China en Persie.

De koopers zullen niet bezwaard worden met vendusakkedoch zullen voldoen het 1 permille, benevens de kosten van zegel, zoo als bij den verkoop van 's lands producten is bepaald.

De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,
Batavia, J. C. REIJNST.
21sten aug. 1829.

veroordeeld twee paren gouden epauletten voor hoofdlieden, zes stuks dito dito door kapiteins; vier dito voor eerste luitenanten, en vier dito dito voor tweede luitenanten. —Gegadigden gelieven zich te adresseren bij

Den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,
Batavia, J. C. REIJNST.
21sten aug. 1829.

de Hoofd-baljuw van Batavia acht het noodzakelijk, ten aanzien van het geregeld circuleren der rijtuigen

de Reorganisatie van den Geboortedag van Zijne Majestät den Koning, op maandag den 24sten augustus staande, de navolgende verordeningen uittevaardigen.

Alle de rijtuigen der personen, welke zich ter audientie naar het Paleis begeven, zullen achter elkander de poort van dat gebouw moeten binnen rijden

vervolgens over de binnenplaats van het Paleis de poort weder moeten uitrijden, waarna al de rijtuigen zich zullen scharen op het voorplein van het Paleis, zorgdragende dat de toegangen tot de beide poorten onbelemmerd blijven.

Op de binnenplaats van het Paleis, zullen buiten de poorten van Haare Excellentie den Kommissaris Generaal, en den waarnemenden Luitenant Gouverneur Generaal, mitsgaders die der heeren Raden van Indië, geene andere rijtuigen mogen vertoeven.

De het verlaten der audientie zullen de rijtuigen der edanige personen welke onder de vestibule in dezelve poorten wenschen te stappen, gehouden zijn binnen de poort van het Paleis, achter elkander over de binnenplaats naar de noorder vestibule te rijden, om vervolgens de poort aldaar uittegaan.

Ten einde alle ongelukken en wanorde bij gelegenheid in den avond van den 24sten dezer, plaats te hebben, algemeene illuminatie voor te komen, zullen alle rijtuigen welke in dien avond op de wegen in de Stad en omstreken van Batavia zullen circuleren, stapvoets bevoeren te rijden, en wederkeeriglijk de linkerzijde van de weg moeten houden.

En wordt een ieder verzocht zich naar de voorschreven verordeningen te gedragen.

Batavia, *De Hoofd-baljuw voornoemd,*
21sten augustus 1829. VAN DER VINNE.

De assistent-resident van Samarang, herinnert bij deze gemeente aan art. 3 van de publikatie van den 11den aug. 1829 (Javasche courant no. 87), luidende als volgt:

De logementhouders en herbergiers, alsmede alle andere personen zonder onderscheid zullen geene vreemdelingen, komende van eene plaats buiten Java mogen huisvesten, zonder daarvan aangifte aan den assistent-resident te doen, op eene boete van drie honderd guldens, en zal deze aangifte moeten geschieden ten minste binnen de 24 ure, na de aankomst van een zoodanig vreemdeling, op eene boete van f 50.

Dat aan deze bepaling met alle nauwgezetheid de hand zal worden gehouden en de niet observatie daarvan de toepassing der hierbedoelde straf van boete zal tengevolge hebben.

Samarang, *De assistent-resident voorn.*
den 15den aug. 1829. J. C. GOLDMAN.

—De assistent-resident van Samarang, herinnert nits deze de gemeente aan het gestatueerde bij art. 1 en 2 van het besluit van Zijne Excellentie den Minister van Staat Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indië, van den 6den januarij 1829 no. 8, luidende als volgt:

art. 1. « Dat de wegen in de stad en voorsteden van Samarang, zullen worden begoten door de zorg der eigenaren, huurders of bewoners der huizen, bebouwde of ledige erven, ieder voor zoo ver de weg zich langs het eigendom of in haar bezeten wordende erf uitstrekt, met dien verstande, dat dezelve door de bewoners of eigenaren aan beide zijden, ieder voor de helft zullen moeten worden begoten, en dat daar waar geene overburen zijn, de weg geheel zal moeten worden begoten door de bewoners aan de andere zijde.»

art. 2. « Dat de begieting zal geschieden tweemaal daags, des morgens voor 8 en des namiddags voor 4 ure,» en waarschuwt voorts een iegelijk dien zulks zoude mogen aangaan, dat aan de bovenstaande bepalingen zonder oogluiking stiptelijk de hand zal worden gehouden.

Samarang, *De assistent-resident voorn.*
den 15den aug. 1829. J. C. GOLDMAN.

V E N D U - D E P A R T E M E N T.

Op dinsdag den 25sten augustus 1829:

Bij Johs. Loman, Nieuwpoorstraat, marseilles, kustdoeken, hemden, inkt, rotting, zeep, soerin en andere plauken, prauwen, balken, padie, makkassar olie, stangie, cigaren. Alsmede voor rekeding des boedels van wijlen den heer van Lier, van wagens, paarden, bendie, en eenige meubelaire goederen.

Op woensdag den 26sten augustus 1829.

Voor het negotiehuis van J. M. Gonsalves, op de Grootte Rivier, van chitzen, sokken, scotsch, shalws, manilla cigaren, boslemmermessen, fijne pennemessen, potlooden en andere goederen meer.

En pecies te 11 ure,

Voor rekening van jufvrouw Engeltina Augustijn.

Zeker erf, bebouwd met een steenen huis met paanen gedeekt, staande en gelegen buiten deze stadpoort Rotterdam, in het oosterveld het 5de deel van het blok L, sub no. 19, 20, 21 en 25, bij de verponding doorlopende onder no. 2125.

Op donderdag den 27sten augustus 1829.

Voor de woning van Moser, op Molenvliet, van een netten inboedel bestaande in fraaje huismenbelen, zilver-, plect-, glas- en porcelijn-werken, spiegels, schilderijen, wagens, paarden, en voor rekening van anderen van eene partij klapper- en katjangolie.

Op vrijdag den 28sten augustus 1829.

Voor een huis op Pissang Passer, van wagens, bendie paarden, lijnwaden, huismenbelen, diverse, dranken, en andere goederen meer; alsmede circa f 4000 kopergeld.

V E R K O O P V A N G O E D E R E N.

—Bills du Holland for Sale by
15th Aug. 1829. FORESTIER.

—De ondergeteekenden hebben met de laatst aangekomen schepen ontvangen, de volgende beste wijnen en provisien, als: la rose, bourgogne, chataux margaux muscaat, champagne-, rijnische-, port-, madera en beste roode-wijn, liekeuren, bitter, sirope, brandewijn, jenever, biër, mineraalwater, enz. hammen, gerookt en gezoute vleesch en tongen, rolpens, zalm, haring, kazen, boter, keukenzuren, ingelegde en gedroogde groentens of vruchten, vruchten op brandewijn, suiker goed, geleij, koek, banket, enz, enz, en andere goederen meer, waaronder lavender water, eau de cologne, esprit de rose, roozenwater en olie, zeep, fijne dames en mans kousen en zokken, enz, enz.
19 augustus 1829. KEUCHENIUS en GO.

—Op den dag nader te bepalen, zal ten overstaan eener commissie uit den landraad der ommelanden van Batavia, krachtens vonnis van welgemelden landraad op Tangerang, bij wege van executie worden verkocht.

Voor rekening van den tommongong *Soeta Di Laga*, in ten behoeve *G. Hager* qq. de navolgende vastigheid.
 Zeker stuk wei- en zaailand, zijnde een gedeelte uit een meerdere partij van het land Tangerang, genaamd Grindeng, gelegen aan de westzijde van de rivier Tjidanie, in het westerveld het 4de deel van het blok R. beland ten noorden met de passer Baroe, ten zuiden met het land Tjikonie, en ten oosten met de rivier Tjidanie en Tjibodas, en ten westen met de rivier Sabie.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt, actie, of toezegging, op de voorschreyen vastigheid zoude willen opponeren, tegen de executie en verkoop van derzelve, die come en make het mij ondergeteekenden bekend.

De onderschout, belast met de recherche te Katappang, en jung. exploitateur bij de landraad te Tangerang.
 H. SMIDT.

—Vendutie van padie en katjang, te Tangarang den 28sten augustus.

—Par de laatst aangekomen schepen, heeft de ondergeteekende ontvangen de navolgende goederen als: holer en enkeld en dubbeld fust, zoetemelksche en leidsche kazen, gerookte zalm en mootzalm, hammen, gerookte tongen, rolpens, haring, keukenzuren, gedroogde appelen, peren, pruimen, morellen, rozijnen, korenten, tuinboonen, doperwten, peulen, fermacellie, macaronie en mariljes, engelsche mostert, succade en deventer koek, banket, suikerwerken, diverse geljen, hollandsche en fransche vruchten op brandewijn, eau de cologne, eau de la vande, parfumerien, sirope de capilaire, likeuren, pommerans bitter, rhijsche-, madera- en andere wijnen, fagner water, princessen bier, gouden epauletten volgens model, smal en breed goud en zilver galon, vergulde ankerknoopen, bijouterien, gemoireerde en andere linten, witte en gecouleurde satijnen en levantines, dames schoenen, witte en zwarte zijde kousen, diverse modewaren, astrale hanglampen, verlakte koetsiers hoeden, kinderspeelgoed, etc.

J. VAN DIJK.

G E B O O R T E N

Heden verlost voorspoedig van eene dochter, *J. W. A. Klopogge*, geliefde echtgenoot van *N. C. G. ROMSWINCKEL*.

Bergzigt, 21 aug. 1829
 —Heden verlost voorspoedig van een welgeschapen zoon, de geliefde echtgenoot van *M. DEGENT*,

Noesakambangang, den 5den aug. 1829.
 —Heden verlost voorspoedig van eene dochter de echtgenoot van *H. LASCHENSKIE*,
 Batavia, den 20sten aug 1829,

N A G E L A T E N B O E D E L S

Met referte aan het vroeger deswege geadverteerde (zie Bataviaasch advertentie blad, dd. 22 januarij 1825 no. 4,) worden bij dezen opgeroepen, alle degenen die nog iets te vorderen hebben, of wel verschuldigd zijn, aan den boedel van den op den 21sten december 1824 te Palembang overleden, 1sten luitenant (benoemd kapitein) *Epens Wislinga Offerhans*, om zich binnen den tijd van zes weken, met de noodige bewijzen aan te melden bij de ondergeteekende kommissarissen in gemelden nog ongelikwideerden boedel.

Weltevrede, *FIELJARD, -kap.*
 den 18den aug. 1829, *J. E. W. ZEDLER, 1ste luit.*
 —Alle degenen, die iets te vorderen hebben, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen *Gerard Boudeweins Jacobsz*, op den 20sten juli te Bantam overleden, gelieve daarvan opgave of betaling te doen aan *De agenten der Bataviaasche weesk. te Bantam,*
A. KNOPPERS,
Z. KÖHLER,

—Alle degenen, welke iets te pretenderen hebben dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *Conrade Wiseman*, op den 5den mei 11. te Ben-coelen overleden, worden verzocht daarvan aangifte of betaling te doen aan den ondergeteekenden, welke tevens verzoekt dat een iegelijk waarvoor de overledene zich als borg of executeur of voogd mogt hebben gesteld, zich van een anderen gelieve te voorzien en zulks binnen drie maanden, te rekenen van den dag dat deze advertentie door de Javasche courant zal zijn bekend gemaakt.
De agerende executeur, op acte van Padang, jus deliberande in den boedelvoornd.
 21 juli 1829. *J. STEWART.*

P O S T - K A N T O O R
B A T A V I A.

Wordt ter kennis van het publiek gebracht, dat aan het postkantoor te Batavia pakketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar schip kapitein
 Antwerpen; *Ned. schip Apollo*, De Steur.
 Middelburg, *dito schip Walcheren*, Riëkels.
 Canton in China, *dito schip Johanna Cornelia*, Schunf.
 Idem, *dito schip Oliver van Noord*, Duij.
 Golf van Perziën, *dito brik Marcator*, Landberg.
 Timor-Koepang, *dito bark De Goede Intentie*, Holleger.
 Bänka, *dito schip Mastora*, Said Alowie Habassij.
 Riouw en Sinkapoer, *dito schip Faidul Karim*, Sech S.
 Antwerpen, *Amerik. schip Emelij*, Coupland.
 Idem, *Eng. schip William Hannington*, Wilcockson.
 Mauritius, *dito schip Heröme*, Hackman.
 Hamburg, *dito schip Sophie*, Spliedt.
 Bourdeaux, *Fransch schip La Alexis*, Gilot.
 Udawalla, *Zweedsche brik Union*, Gulbrandson.
 Makasser, *prauw Paduakang*, Oeij Gengeng.
 Idem, *dito dito*, Thee Tentjaun.
 Idem, *dito dito*, Jim Jänseeng.
 Amboina, *dito dito*, Lie Tjittko.
 Idem, *dito dito*, Go Ngo.
 Macao, *Portugeesch schip Providencia*, Azevido.
 Het pakket brieven voor Nederland, per het **APOLLO**, kapitein *De Steur*, zal op zaterdag 22sten dezer, uiterlijk te twaalf ure, worden gesloten.
 Batavia, *De postmeester*
 den 21sten Aug. 1829. *P. A. BIK.*

V E R T R E K K E N D E S C H E P E

Vracht en passage naar Nederland, per het schip **NELIA SARA** kapitein *Leeuwrik*, adres ten kantore *Brouwer, Nolthenius en Co.*
 Batavia, 19 augustus 1829.

V E R T R E K K E N D E P E R S O N E

Luitenant *Ottenga*, vertrekt naar Nederland.
 —De eerste luitenant *La Tour* repatrieert.

V E R S C H I L L E N D E B E K E N D M A K I N G E

De ondergeteekende, nu onlangs van een der voorname huizen in glasgow, hetwelk verschillende Nederlandsche en Engelsche Kolonien in West-Indië voorzien met onderscheidene artikelen door hetzelfde gefabriceerd ontvangen hebbende eene prijs-courant van Stoom Molens, door water en vee gedreven wordende molens, ket pannen, destilleer ketels, en ander soort van geijzerwerk, hetwelk overeenkomstig met de gedrukte bellen, ontboden en erlangd kan worden zonder modellen of afteekeningen, beveelt zich aan bij land eigenaars en andere personen, dewelke het gebruik van europese kunst werktuigen voorstaan de orders zullen aangefaan worden ten kantore van de Heeren *Maclaine, Watson en Co.*, te Batavia, van waar de aanvragen om nadere derringting van den ondergeteekenden (port vrij in zulks bij brieven geschied) behoorlijk zullen worden antwoord.

De teekenaar, zijne diensten aanbiedende tot het in zetten van zoodanige Machinerien, als ten gevolge van deze bekendmaking zouden mogen worden aangebragt, ook aan om aftezien van zijne belooning voor het op deswégens, indien den uitslag niet mogte beantwoorden aan hetgeen men billijk zoude mogen verwachten.
 GEORGE REID.

—The undersigned having lately received, from a respectable House, in Glasgow, who have supplied several of the Dutch and English West-India Colonies with various articles from their manufactory, a List of prices of Steam Engines, Water and Cattle Mills, Steam Boilers, Stills, and all sort of Cast Iron work, which by reference to printed Tables, may be ordered and obtained, without models or drawings, respectfully solicits the attention of Landed Proprietors, and encourages the use of European Machinery. Orders will be received at the Office of Messrs *MacLaine, Watson & Co.*, Batavia, where applications to the undersigned for further information (if by Letter paid), will meet with due attention. In offering services, for the erection of such Machinery as may be brought out, in consequence of this Advertisement, the undersigned undertakes to forfeit his remuneration as Superintendent, should its operations fall short of reasonable expectation.
 GEORGE REID.

—Bij den ondergeteekenden qq., zijn te bekomen vijf duizend guldens op hypotheek en goede borgen.
 J. J. H. VAN RIEMSDIJK

Molenvliet, den 21sten aug. 1829.

T E B A T A V I A, T E E L A N D S D R U K K E R J.